

TEREMTSÜNK ÉRTÉKET - FOLTVARRÓ KÖR

MÓDSZERTAN TANÁCSADÁSHOZ
TRÉNERI ÚTMUTATÓ

“Komplex humán szolgáltatások
fejlesztése a helyi közösségekre
és erőforrásokra támaszkodva”
EFOP-1.5.3-16-2017-00060

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALOMJEGYZÉK

Tudnivalók a foltvarró kör foglalkozásairól.....	3
A kézi varrás alapvető eszközei.....	8
Anyagok.....	16
Öltések, varrástípusok.....	23
1. foglalkozás: Újragondolt táska.....	36
2. foglalkozás: Készüljünk az iskolára	45
3. foglalkozás: Pihe-puha párnák.....	52
4. foglalkozás: A sokszínű patchwork	59
5. foglalkozás: Tárolókat mindenhová!.....	66

TUDNIVALÓK A FOLTVARRÓ KÖR FOGLALKOZÁSAIRÓL

A foglalkozások célcsoportja

A foglalkozások célcsoportjába tartozik minden érdeklődő, aki szeretne megismerkedni a kézi varrással, fogékonyságot, kedvet érez magában ennek a kreatív tevékenységnek megismerésére, gyakorlására. A részvétel nem igényel a tevékenységhez kapcsolódó előzetes képzettséget illetve gyakorlatot.

Célkitűzések

A foglalkozások célja, hogy a résztvevők megismerkedjenek a kézimunkával, kézi varrással előállítható tárgyak elkészítésének folyamataival, amelyeket a mindennapi életük során használni tudnak. A kézimunka mellett, hogy kreatív tevékenység, tervezést, figyelmet, kitartást, pontosságot igényel, és a kisebb-nagyobb akadályok leküzdése, a kezdeti hibák javítása sikerélményt nyújt. Fontos cél az újrahasznosítás is, amely mellett, hogy segíti a családok gazdálkodását, egyben érzékenyítő hatású környezetünk védelmével kapcsolatban. A csoportban végzett munka közösségépítő, a tudás és a tapasztalat megosztás párbeszédet indít el a résztvevők között, amely kedvező hatással van a szociális kompetenciák fejlődésére. Az empátia fejlesztését és a közösségépítést szolgálja a programnak az a szakasza, amikor a résztvevők közös felajánlást tesznek egy-egy elkészült tárgy – helyi, kistérségi segítő intézmény részére történő – elajándékozására.

Általános feltételek

- Helyszín: megfelelő méretű terem, ahol a csoportmunka feltételei adottak
- Óraszám: 5x120 perc
- Javasolt létszám: csoportonként 10 fő

Alkalmazott munkaformák

- Frontális ismeretátadás
- Egyéni munkavégzés, gyakorlás
- Csoporttevékenység
- Tanulást segítő kérdések megválaszolása
- Használati tárgy önálló elkészítése
- Közös ötletgyűjtés

Alkalmazott módszertan

- Interaktív előadás
- Egyéni feladat
- Csoportmunka
- Tanulást segítő, írásbeli feladatok
- Ötletbörze

Hogyan zajlik egy foglalkozás?

- Rövid bemutatkozás, ismerkedés.
- Az adott foglalkozás tárgyát képező tárgy elkészítéséhez kapcsolódó szükséges alapismereteket átadása, majd a résztvevők kérdéseinek megválaszolása.
- A csoport megtervezi a foglalkozáson elkészítésre kerülő használati tárgy folyamatát, előállításának hozzávetőleges költségét.
- A foglalkozásvezető irányításával, egymás segítségével elkészül az adott foglalkozásra tervezett tárgy.
- A munkafolyamatok végén a résztvevők és a foglalkozás vezető megbeszéli tapasztalataikat.
- A résztvevők a munkafüzetben található írásbeli, tanulást segítő feladatokat oldanak meg.
- Ötletbörze, amelynek témái: a foglalkozáson megtanult folyamatok, technikák későbbi alkalmazása.
- A résztvevők felajánlást, javaslatot tesznek arra, hogy egy elkészült tárggyal, melyik helyi, segítő intézményt támogassák.
- Programzárás

Kedves Foglalkozásvezető Kolléga!

Összeállítottunk Önnek egy, a foglalkozások megtartását támogató összefoglaló táblázatot, amely tartalmazza az egyes tevékenységek sorrendjét valamint az azokra vonatkozó javaslatokat és tanácsokat is.

Sikeres és örömteli munkát kívánunk!

Javaslatok a foglalkozások megtartásához

FOGLALKOZÁSOK FELÉPÍTÉSE, TEVÉKENYSÉGEI	
Köszöntés, a foglalkozásvezető és a résztvevők bemutatkozása	<p>Segítse, orientálja a résztvevők bemutatkozását kérdésekkel. A csoport számára feltett kérdések megkönnyítik a zárkózottabb résztvevők számára a megszólalást, bemutatkozást.</p> <p>Például:</p> <p>Kérem, mutatkozzanak be, és mondják meg, hogyan szólíthatjuk Önöket!</p> <p>Melyik településen élnek?</p> <p>Milyen kézimunkát végeztek korábban, mely az, amit megkedveltek?</p> <p>Mi motiválja a foglalkozáson történő részvételüket?</p>
A foglalkozás bemutatása	<p>Beszéljen röviden a pályázatról, ami lehetőséget teremtett a program megvalósítására foglalkozás céljáról, a foglalkozás témájáról, az elkészítésre kerülő tárgyról vagy tárgyokról.</p> <p>Adja át a résztvevőknek a munkafüzeteket, és röviden mutassa be annak struktúráját, tartalmát, ismertesse, milyen módon fogják használni azt a foglalkozás alatt, illetve miért célszerű lapozgatni, használni a foglalkozást követően is.</p>
A munkavégzéshez szükséges általános ismeretek	<p>Mondja el a foglalkozásra vonatkozó általános tudnivalókat, ismertesse a „Bevezető” fejezetben található, adott foglalkozáshoz szükséges tartalmi részeket.</p> <p>Feltétlenül térjen ki a gazdaságosság, az újrahasznosítás valamint a közösen – családban, ismerősökkel, helyi közösségben - végzett munka jelentőségére is.</p> <p>Válaszoljon a felmerülő kérdésekre.</p>
Tervezés	<p>Tervezzék meg a munkafolyamatot.</p> <p>Készítsék el a költségtervezést a munkafüzetben található táblázat szerint. A résztvevők szükség szerint kapjanak segítséget. Térjenek ki a költségcsökkentés lehetőségeire is</p>
Használati tárgyak elkészítése	<p>Készítsék el a használati tárgyat. A munka során segítse, biztassa a résztvevőket. Közösségépítő célt szolgál, - amennyiben megoldható, - ha többen kisebb csoportokban, vagy a teljes csoport egy közös asztalnál dolgozik.</p>

Használati tárgyak elkészítése	<p>Könnyebb segítséget kérni egymástól, ellesni a jó gyakorlatot. A zárkózottabb, visszahúzódnó résztvevők könnyebben feloldódhatnak, bekapcsolódhatnak a beszélgetésbe.</p> <p>Beszéljen biztatóan, ismerje el a résztvevők igyekezetét. Nem jelent problémát, ha valaki gyakorlatlan, lassabban halad, ahogy az sem, ha a készülő tárgyat esetleg nem sikerül befejezni, vagy nem lesz tökéletes. A legfontosabb az örömmel végzett munka, a motiváció növelése, az inspiráló légkör megteremtése.</p> <p>A munkadarab elkészültét követően a csoport tagjai tekintsék át egymás tárgyait, szervezzenek „mini kiállítást”.</p> <p>Ön, mint csoportvezető feltétlenül emelje ki az egyes tárgyak erősségeit.</p>
Tanulást segítő feladatok megoldása	<p>Oldják meg a munkafüzetben található tanulást segítő feladatokat. A résztvevők a feladatvégzés során lapozhatnak a munkafüzetben, kérhetnek segítséget, ha úgy ítéli meg, dolgozhatnak párban is, vagy kérdésről-kérdésre haladva közösen is megválaszolhatják a kérdéseket.</p>
Ötlebörze	<p>Tartsanak ötletbörzét a foglalkozást követő időszakra a további tárgyak elkészítésének lehetőségeivel kapcsolatban. Az ötletbörze során a foglalkozásvezető írjon fel minden ötletet jól láthatóan pl. flipchart táblára. Fontos szabály, hogy nincs rossz ötlet. Amikor elfogynak az ötletek, beszéljék meg, hogy ki melyik ötletet tartja önmaga számára megvalósíthatónak.</p>
Elkészült használati tárgy felajánlása	<p>Beszéljék meg, hogy a foglalkozás során elkészült használati tárgyat mely kistérségi, helyi intézmény vagy közösség részére ajánlhatják fel. Vitassák meg, hogy a megajándékozottak milyen módon tudják használni azt a mindennapjaik során. Tervezzék meg, hogy a kiválasztott tárgyat milyen módon juttatják el, és adják át.</p>
Programzárás	<p>Köszönje meg a résztvevők munkáját, és biztassa a résztvevőket a tevékenység folytatására. Javasolja, hogy lehetőség szerint dolgozzanak együtt, érdeklődjenek a helyi közösségi házban vagy más intézményben, hogy tudnak-e lehetőséget, helyet biztosítani kézimunka vagy varró klub kialakítására.</p> <p>Köszönjenek el egymástól.</p>

Tematika

1. foglalkozás: Újragondolt táska
2. foglalkozás: Készüljünk az iskolára
3. foglalkozás: Pihe-puha párna
4. foglalkozás: A sokszínű patchwork
5. foglalkozás: Tároló a lakásba

Bevezető

A kézimunka reneszánszát éli napjainkban. Különböző valós és virtuális csoportok alakultak, ahol a résztvevők megosztják, közzéteszik ismereteiket, tapasztalataikat, segítve ezzel egymást, hogy így tanulják meg a varrás csínját-bínját. Az alkotás öröme előcsalogatja a kreativitást, és annak sikere élményt nyújt. Egy kicsit lelassít, koncentrációra sarkall, kimozdít a mindennapi rutinból, rohanásból, ezáltal stresszoldó, relaxáló hatású is.

Az elkészített használati tárgyak egyediak, saját igényre, ízlésre alakítottak. A kézimunka és varrás lehetőséget teremt arra is, hogy készítőik szerény költségvetésből is a lehető legszemélyesebb ajándékkal lepjék meg szeretteiket. Ezekbe a tárgyakba beleteszik szívüket-lelküket, éreztetik gondoskodásukat azzal, hogy egy szép tárgy mellett azt is adják, amiből napjainkban igen kevés áll rendelkezésünkre: az idejüket. Ugyanakkor az ajándékozó is kap: tevékenységével minőségi időtöltést biztosít önmagának.

Sokat jelent, és emeli az élmény szintjét is, ha az alkotás olyan közösségben, szervezett formában zajlik, ahol a siker érdekében szakszerű tanácsokkal, ötletekkel látják el a résztvevőket, munkájuk során egyaránt adhatnak és kaphatnak segítséget. Kapcsolatokra, barátságokra tehetnek szert, és a tanultakkal a tarsolyukban a későbbiekben folytathatják a közös alkotást. Megoszthatják egymással a rendelkezésre álló anyagaikat, eszközeiket, ezzel kiszélesíthetik a rendelkezésükre álló erőforrásaikat, lehetőségeiket, és támogathatják is egymást.

Lehetőségük lesz arra is, hogy tegyenek szűkebb-tágabb környezetükért, és közösségek, intézmények részére is felajánlhatják a maguk készítése használati tárgyakat.

A kézimunkázás segíti a családi gazdálkodást, amikor rég feledésbement ruhadarabokat újítanak fel, tesznek divatosszá, vagy azokból használati tárgyakat készítenek. Ezzel a „mentő” tevékenységgel - amellett, hogy szép és egyedi darabokat készítenek, - újrahasznosítanak, ami a környezet védelmét szolgálja.

Példaértékű az is, ha a gyermekek, fiatalok azt látják, hogy vannak olyan családtagok, akik szeretnek varrni, horgolni, kötni vagy bármilyen kézimunkát, kreatív tevékenységet végezni. Jó eséllyel ezekhez a tevékenységekhez ők is kedvet kapnak, és örömmel csatlakoznak.

A KÉZI VARRÁS ALAPVETŐ ESZKÖZEI

Mielőtt belevágunk az alkotómunkába a legfontosabb tudnivalókat mindenképpen érdemes elsajátítani ahhoz, hogy biztos alapokkal rendelkezünk. Ezzel elkerülhetjük a munkát akadályozó kisebb-nagyobb bosszúságokat. A hasznos praktikák, tanácsok segítik az alkotást, amelyek áttekintése csekély időráfordítást igényel, és már rövidtávon is mindenképpen megtérül.

Varrótű, gombostű, varrógyűszű

A varrótű lehet

- Hosszú, félhosszú (vékonytól a közepesen vastagig, hétköznapi varráshoz)
- Zsákvarró tű (tompá végű, erős, nagyon vastag)
- Hímzőtű (általában vastag, hegyes pl.: keresztszemes hímzéshez, tompa végű gobelinhez)
- Gyöngyöző tű (nagyon vékony pl.: gyöngyfűzéshez, gyöngyfelvarráshoz)
- Foltozótű (nagyon vastag)

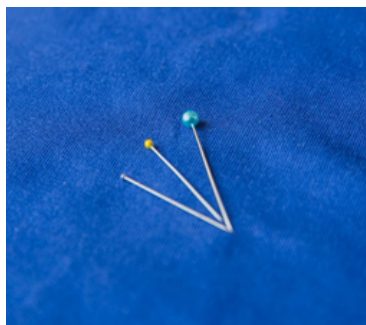

A tű kiválasztásánál figyelembe kell venni, hogy milyen anyagot fogunk varrni. Ha finom, vékony anyagot varrunk, akkor vékony hegyes tűt válasszunk, mert nagy tű használatával csúnya lyukakat hagynánk az anyagon.

PRAKTIKA, ÖTLET

Sokszor azért választunk nagy tűt, mert azt gondoljuk, hogy a tű fején lévő nagy lyukba könnyedén befűzhetjük a cérnát. Ám ha tűkészletet veszünk, akkor általában abban találunk tűbefűzőt is, ha nincs, akkor kb. 70 Ft-ért már kaphatunk egyet, és használjuk bátran.

A gombostű lehet

- Acélból
- Sárgarézből
- Acélfejű
- Színes üvegfejű
- Műanyag fejű

PRAKTIKA, ÖTLET

A legjobb választás a színes fejű gombostű, mert jobban látszik az anyagban. Mindig nézzük meg a gombostűk hegyét! Vásárláskor figyeljünk oda, mert sokszor a kedvező ár, nagyon rossz minőséget takar. Az olcsó ár sokszor tompa végű, gyenge minőségű tűt takar, amit nem tudunk az anyagba beszúrni, maximum úgy, ha roncsoljuk az anyagot.

A varrógyűszű lehet

- Acélból
- Műanyagból
- Rézből
- Porcelánból (ez inkább csak ajándék- és dísz-tárgyként funkcionál)
- Ergonomikus (ami felfekszik az ujjra, nem izzad bele a kezünk, és többféle méretben lehet kapni)
- Zárt vagy nyitott végű

PRAKTIKA, ÖTLET

A gyűszűt mindig a varróút használó kezünk középső ujjára kell húzni. Nehéz anyagok varrásánál mindenképpen jól jön majd a gyűszű.

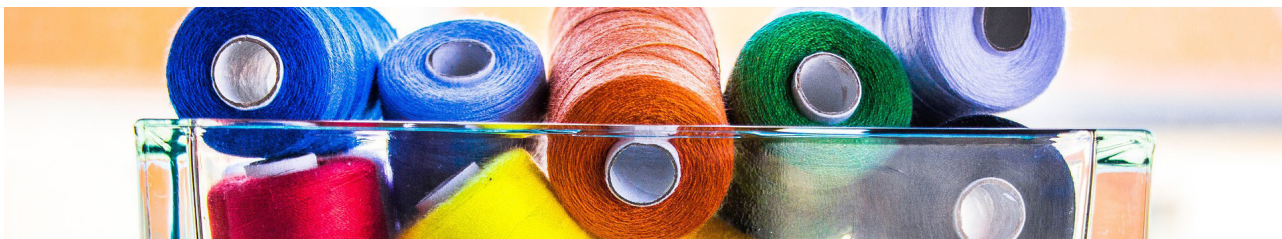
A varrásnál alapvető fontosságú a megfelelő cérna kiválasztása.

Legtöbb esetben az anyag színéhez passzoló, az anyag minőségéhez és vastagságához illő vastagságú cérnát válasszunk. Ha kifejezetten azt szeretnénk, hogy a cérnánk a varrásunkon dekorációként is szolgáljon, akkor igyekezzünk színben harmonizáló, vagy erős kontrasztot mutató cérnát, illetve jóval vastagabb, vagy vékonyabb cérnát választani. Ha olyan különleges az anyagunk, hogy nem találunk hozzá pontosan illeszkedő színt, a cérna színe egy árnyalattal legyen sötétebb. Díszítő varráshoz teljesen elütő színt válasszunk.

PRAKTIKA, ÖTLET

Sokan azt vallják, hogy pamut anyaghoz pamut cérnát használjuk, műszálashoz műszálasat. A mai poliészter cérnák azonban tökéletesen megfelelnek mindenféle anyag varrásához.

Varró cérna

- Lehetnek 100 méteres, 1000 méteres és akár 5-10000 méteres kiszerezésűek.
- Vannak pamutból és/vagy poliészterből készült cérnák.
- A poliészter előnye, hogy van egy kis rugalmassága, kézzel és géppel is lehet vele varrni, nem szakad annyira könnyen, mint a pamutból készült, ugyanakkor, ha megvasaljuk a varrást, kicsit megkeményedhet.

Hímző cérna

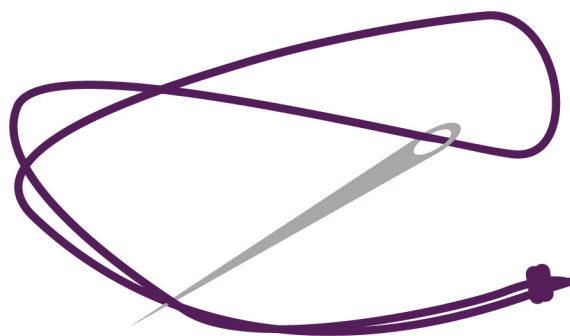
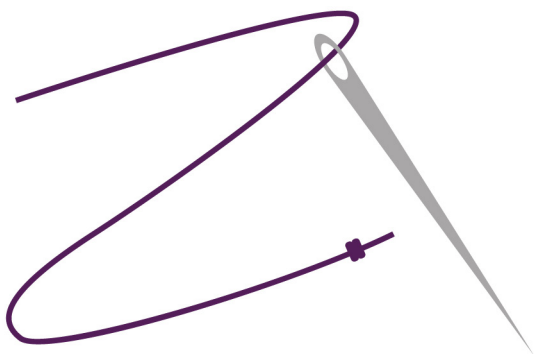
- Kis gombócos vagy 8 méteres kiszerezésűek.
- Használhatjuk dekorációs célra.
- Sok variációban kapható (fluoreszkáló, csillogós, színátmenetes stb.).

A cérna befűzése

A cérnát befűzhetjük egyszálasan, ilyenkor a tű egyik felén hosszabbra hagyjuk a szálát, a másik felén rövidebbre, majd a hosszabb végére kötjük a csomót. Ezzel a módszerrel egy szál fut végig a varrásunk mentén.

Kétszálas befűzésnél a tű két oldalán ugyanolyan hosszú cérnát hagyunk. Ilyenkor össze kell fogni a cérna két végét és arra kötjük a csomót. Ebben az esetben két szál fut végig a varrás mentén.

Amikor elkezdjük a varrást, nagyon figyeljünk, nehogy túlhúzzuk a cérnát, és a csomó átbújjon a lyukon az anyag színére.

PRAKTIKA, ÖTLET

Ha több anyagréteget varrunk össze, külön odafigyelést igényel az anyagok pontos összeillesztése. Ahhoz, hogy a rétegek ne csúszkáljanak el egymáson a munkánk során, rögzítsük egymáshoz az anyagokat például gombostűkkel szabályos távolságonként, vagy férceljük össze egy nagyobb lyukú tűvel, nagy öltésekkel, speciális férccernával, amelynek végére nem kötünk csomót. Ha elkészültünk a varrással, a férccernát könnyedén kihúzzuk az anyagból, ahogy a gombostűket is egyszerűen el tudjuk távolítani.

Az olló

Valamennyi típusú olló közül a domináns kezünk alapján érdemes választanunk. Ha jobbkezesek vagyunk, akkor jobbkezes, ha bal kezesek, akkor balkezes ollót.

Nagyon fontos, hogy balkezesek balkezes ollóval, a jobbkezesek pedig jobbkezes ollót használjanak.

Olló típusok

- Gomblyukvágó olló
- Szálazó olló
- Gyűrűs csípő olló
- Szabászolló
- Kézi olló (ezen belül is késtípusuk szerint változik felhasználási területük)

A kezességnek megfelelő ollóhasználat szerepe

- Kényelmesebb eszközhasználat
- Szebb, szabályosabb vágás
- Az olló pengéi nem szimmetrikusak, ezért a jobbkezes ollót, ha balkézrel használjuk, akkor a pengék záródás közben eltávolodnak egymástól, nem pedig összezárnak. Az anyag ezáltal roncsolódik, és nem lesz precíz a vágásunk.
- A rosszul tartott, nem kézre álló olló, kényelmetlen, használata közben bőrkeményedés képződik a kezünkön, rossz lesz a fejtartásunk, ami pedig nyakfájdalmakhoz vezethet. Egy rosszul kiválasztott olló nem ér ennyit.

Valamennyi típusú olló közül a domináns kezünk alapján érdemes választanunk. Ha jobbkezesek vagyunk, akkor jobbkezes, ha bal kezesek, akkor balkezes ollót. Nagyon fontos, hogy balkezesek balkezes ollóval, a jobbkezesek pedig jobbkezes ollót használjanak.

Szabászolló

Szabáshoz természetesen a szabászollók közül kell választanunk. A jó szabászolló általában 23-26 cm hosszú nyéllel együtt, amivel normál vastagságú anyagokat tudunk szabni.

A vastagabb anyagokhoz hosszabb pengéjű ollót szoktunk használni. A jó szabást elősegíti, ha a szabóolló pengéje nem egyenesen a nyelétől folytatódik, hanem azzal valamilyen szöveget zár be. Ha az alsó penge rásimul az asztalra, akkor stabil a vágás.

A szabászollók ára általában 3000 Ft-tól 11-14000 Ft között mozog.

PRAKTIKA, ÖTLET

Az ollónál nagyon fontos, hogy a szabászollónkat csak szabásra használjuk. Ne vágjunk vele papírt, meg ami éppen a kezünk ügyébe esik, mert kicsorbítja az olló életét. A szabászollók elég drágák, ha papírvágó ollót szeretnénk, akkor arra elég egy olcsóbb általános olló.

Ha szabászollók között válogatunk, látni fogjuk, hogy árban és minőségben elég nagy a választék. Mindenképpen érdemes kipróbálni, kézbe venni, hogy érezzük, tudnánk-e vele kényelmesen dolgozni. Nem mindig a legdrágább a legjobb, de azért tudnunk kell, hogy egy jó szabászollónak megkéri az árát, viszont az egy életen át kiszolgál minket, ha vigyázunk rá, és csak szabáshoz használjuk.

Cikk-cakk olló

Ennél az ollónál is elsődleges szempont legyen a minőség. Egy életlen cikk-cakk olló használatával csúnyán szétroncsoljuk az anyagot.

Cikk-cakk olló segítségével főleg pamutvásznaknál, filceknél készíthetünk dekoratív szegélyeket. Ekkor általában elég csak körbevágni az anyagot, és már kész is, nem kell elszegni a szélét. Cikk-cakk olló akkor is jó, ha könnyen foszló anyagot használunk. Ilyenkor a cikk-cakk ollóval helyettesítjük a varrógépünk cikk-cakk öltését, amellyel eldolgoznánk az anyag szélét. Ilyenkor elég csak a cikk-cakk ollóval szabnunk, nem kell a sima szabóollót használni. Ezzel vágjuk ki a mintát és a vágással már tisztázunk is.

Kisolló

Kisollóra mindig szükség van, nem csak kézimunkázáshoz, hanem a varrásnál is. Használható cérna vagy apróbb dolgok vágásához, gomblyuk kivágásához és bontáshoz is.

A kínálat rendkívül széleskörű a kisollók terén is. Van tompa végű, lekerekített, hosszabb vagy rövidebb pengéjű, fém, üveg, műanyag nyelű is. A legfontosabb, hogy éles legyen, jól vágja el pl. a cérnát, ne szaggassa szét. Ez kimondottan varráshoz, kézimunkázáshoz használatos kisolló, nem összekeverendő a „sima” kisollóval, amivel a gyerekek papírt vágják. Nagyon fontos, hogy kézimunkázásunkhoz, varráshoz használt kisollónkkal ne vágjunk papírt, ahogy az új ruhánk árcéduláját se.

kézimunkázáshoz való kisollók

PRAKTIKA, ÖTLET

Bontáshoz lehet bontókát is használni. A bontókával óvatosan kell bánni. Vigyázzunk, ha véletlenül megszalad a kezünk máris végzetes hibát követünk el, kilyukasztjuk az anyagot. Ezért ezt a nagyon hasznos eszközt bontásnál óvatosan, megfontoltan használjuk.

bontókák

Egyéb hasznos kiegészítők

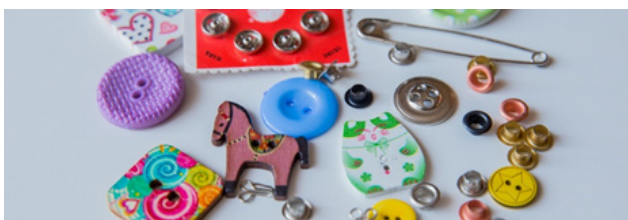
Tűpárna, vagy mágnes

A tűpárna a nevéből adódóan a tűk tárolását szolgálja. Ám ha egy mágneset használunk ugyanerre a célra, akkor például a meggombostűzött anyagból kivett gombostűt egy könnyed mozdulattal rádobhatjuk a mágnesre, és nem kell nyomkodni, böködni semmit, biztos nem gurul el, nem kell félni, hogy belenyúlunk, vagy esetleg gyermek találja meg.

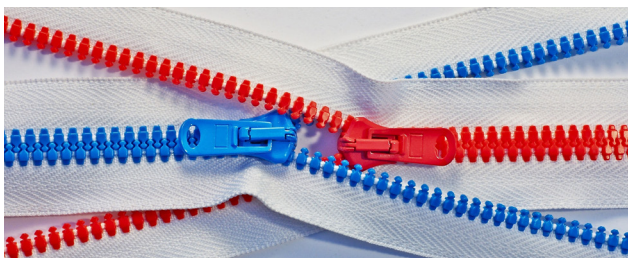
Mérőszalag

A mérőszalag lehet önbehúzó vagy sima, mindkét oldalt cm-ben jelölt, vagy egyik oldal cm, másik oldal inch jelöléssel. Nem szabad tekergetni, mert akkor nyúlik, és szabásnál nem lesz pontos a munkánk.

Gomb, csat, patent, kapocs, ringli

A csatokat, gombokat, kapcsokat, ringliket, patentokat rendkívül sokrétűen tudjuk felhasználni, akár funkciójuknak megfelelően rögzítésre, akár csak díszítésre, szépítésre.

Cipzár

A cipzárat, a gombokhoz, csatokhoz hasonlóan rendkívül sokrétűen tudjuk felhasználni, akár funkciójuknak megfelelően rögzítésre, zárásra, akár csak díszítésre, szépítésre. Cipzárakból is rendkívül széles választékkal találkozunk.

A cipzárok készülhetnek fémből vagy műanyagból, különböző méretű fogazással, sokféle hosszúságban. A felhasználás szempontjából az sem mindegy, hogy a húzózár egy vagy két irányból, illetve középről nyitható-e. 20 cm alatt a cipzárok hossza lehet 10,12,14,16,18 és 20 cm-es, e fölött már 5 cm-es ugrások vannak a méreteken.

bontható vastag műanyag cipzár

Bontható cipzárokat kabátokban, pulcsikban látunk, és általában 5 mm-es szélességű foggal rendelkeznek. Szét lehet nyitni azokat, ezért nevezik bonthatóknak.

Nem bontható cipzárok vége le van zárva, nem nyílik szét, mint egy pulóver. Általában 3 mm szélességű fogazattal rendelkeznek. Az általános hosszméreteken kívül akár méterben is kaphatók, ilyenkor a kocsit külön kell megvásárolni hozzá. Nem bontható cipzárt használunk neszesszerbe, tolltartóba, de ezeket varrjuk párnákba, ágyneműkbe is.

méteres cipzárok

Spirálos cipzárok általában a pulóverekben vannak.

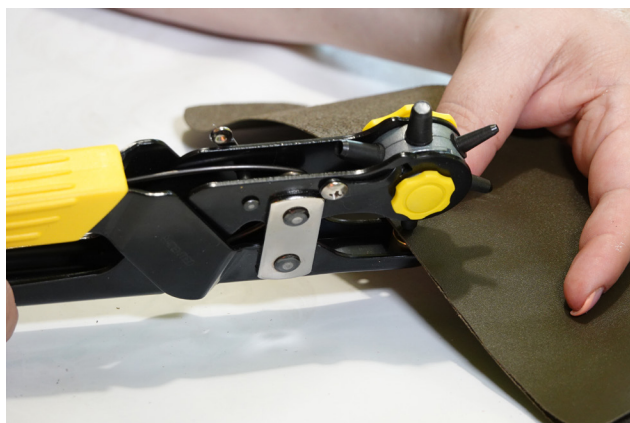
Az úgynevezett cápafogú cipzárakra jellemző, hogy vastagabb és többnyire kabátokban szokott előfordulni.

réz, nem bontható cipzár

Lyukasztó

A lyukasztók termékpalettája szintén tágas. Az egyszerű lyukasztóval, egy kalapács és egy tőke segítségével tudunk lyukat ütni az anyagunkba, míg egy kézi pneumatikus lyukasztó segítségével akár a vastagabb bőroket is könnyedén átlukasztathatjuk, mivel a speciális fogója a kifejtett kézi erőt megnöveli.

Szabókréta vagy szabóceruza

Jelölőkrétából és ceruzából is van por, zsír és szappanból készült verzió is. Vásárláskor érdemes kézbe venni, mert sokan idegenkednek pl. a por kréta tapintásától. Ha otthon használunk hagyományos (nem folyékony) szappant, amikor már kicsi és elvékonyodott, ne dobjuk ki, mert ez a legjobb szabókréta. Minden jelölő kimosható az anyagból, de ettől függetlenül mindig a fonák oldalon használjuk, sosem az anyag színoldalán. Léteznek már filcek is, ezek vagy levegőre illanók, ami azt jelenti, hogy néhány perc alatt eltűnnek az anyagról, vagy vízre illanók, amelyek mosás vagy egy gőzölős vasalás hatására tűnnek el.

szabókréta

Tűbefűző

A tűbefűző segítségével a cérnát könnyebben tudjuk a tű fejébe fűzni. A fogója készülhet fémből, műanyagból, színes üvegből is, ami általában egy erős, de nagyon vékony acéldrót hurkot foglal magába. Ebbe a hurokba kell fűzni a cérnát, s ezt a hurkot kell átvezetni a tű fején.

viktoriánus megjelenésű tűbefűző

ANYAGOK

Ahhoz, hogy szép, értékes, mutatós, hasznos alkotásaink legyenek, mindenképpen szükségünk van egy kis anyagismeretre. Nem mindegy, pl. hogy függönyt, nadrágot, táskát, párnát szeretnénk készíteni, varrni.

Amit tudni érdemes:

Pamutanyagok: vásznak, szövetek, kelmék

Gyakori felhasználási területeik:

- Ruházati termékek
- Lakástextil termékek
- Kellékek, dekorációs termékek
- Bútorkárpit
- Vízálló és vízhatlan ruházat és kiegészítő

A 100% pamutfonalakból készült vásznak jellemzői:

- Bőrbarát
- Jó nedvszívó képesség
- Jó légáteresztő képesség
- Tapintása kellemes
- Feldolgozás előtt beavatást igényel
- Rugalmatlan
- Nagyon gyűrődik

Pamutvásznak fajtái:

- Ballon (vízálló)
- Flanel (felületi bolyhosítás, jobb hőszigetelés)
- Damaszt (erősebb, fényes felületű)

A 100% pamutfonalakból készült szövetek jellemzői:

- Mosható, főzhető, vegytisztítható
- Vasalást igényel
- Lassan szárad

Szövésel előállított pamutkelmék fajtái közül néhány:

- Farmer
- Kordbársony
- Bársony
- Frottír
- Muszlin
- Damaszt
- Karton (pl. kékfestő)
- Batiszt

PRAKTIKA, ÖTLET

A 100%-os pamutszövet vásárlásakor és felhasználásakor vegyük figyelembe, hogy beavatáskor az anyag minden irányban 5-10%-ot összezsugorodhat, ezért ezeket feldolgozás – varrás – előtt mindig be kell avatni!

Lenvászon

- Bőrbarát, antiallergén
- Strapabíró
- Fehéríthető
- Jól mosható (magas hőfokon is)
- Rugalmatlan
- Könnyen szárad.
- Beavatást igényel.
- Nagyon gyűrődik, vasalást igényel.
- A bőrön hűvös érzetet kelt.
- Jól használható nyári ruhák, felsőruházat vagy dekorációs termékek készítéséhez.

Krepp

- Hullámos nyomott pamutszövet
- Jól mosható (magas hőfokon is)
- Vasalást nem igényel.
- Jól használható felsőruházati termékek, ágynemű vagy dekorációs termékek készítéséhez

Fleece (ejtsd: flísz)

- Puha, kellemes tapintású
- Mindkét oldalán bolyhos anyag
- Meleg, jó hőszigetelő
- Strapabíró
- Könnyen kezelhető
- Gyorsan szárad
- Jól használható takaró, párna, felső- vagy sportruházat, plüss figurák készítéséhez.

Bébi plüss

- Jól mosható
- Rugalmas, puha
- Finom, kellemes tapintású
- Bolyhos, meleg, jó hőszigetelő
- Szabásakor a szálirányt figyelembe kell venni
- Takarók, pulcsik, plüss figurák készítéséhez.
- Kedvelt hobbialapanyag „újrahasznosított” termékekhez.

Flanel

- Természetes, bőrbarát anyag
- Puha, kellemes tapintású
- Többféle anyagvastagságban kapható
- Mindkét, vagy csak egyik oldalán bolyhos anyag
- Közepesen meleg
- Jól használható ágynemű, alsó és felsőruházat készítéséhez egyaránt.

Kordbársony

- Különböző szélességű, hosszanti bordázatú
- Strapabíró
- Jó hőszigetelő
- Szabásakor a szálirányt figyelembe kell venni
- Beavatást igényel
- Jól használható felsőruházati cikkek, kabát vagy akár otthondekorációs termékek készítéséhez.

Frottír

- Lágy pamutszövet
- Leggyakrabban mindkét oldalán hurkos felületű
- Jól mosható, kezelhető
- Nagyon jó nedvszívó képességű
- Jól használható törölköző, kilépő, játékfigura, ágynemű, pizsama, babaruha készítéséhez
- Kedvelt hobbialapanyag „újrahasznosított” termékekhez.

Filc

- Az egyik legkedveltebb hobbi alapanyag;
- Könnyen kezelhető;
- Sokféle technikával (vágás, ragasztás, varrás, hímzés) készíthető.
- Ideális otthoni vagy szezonális dekorációs termékek, falvédő és bábok készítéshez egyaránt.

Farmer

- Strapabíró
- Jól mosható, nehezen szárad
- Jól díszíthető, festhető
- Beavatást igényel
- Jól használható felsőruházati termékek, kiegészítők, dekoráció készítéséhez

PRAKTIKA, ÖTLET

Nagyon fontos a beavatást igénylő anyagoknál, a beavatás megfelelő elvégzése. Erre két módszer a legalkalmasabb. Egyik esetben beáztatjuk a megvásárolt anyagunkat egy éjszakára forró vízbe, és hagyjuk ebben a vízben kihűlni, majd utána centrifugázhatjuk, száríthatjuk, vasalhatjuk és dolgozhatunk vele. Másik esetben kimossuk legalább 40 fokon, majd szárítás, vasalás után dolgozunk vele. A beavatást igénylő anyagok többsége foghat, ezért nem ajánlatos összemosni, vagy együtt áztatni a forró vízben az eltérő színű anyagokat.

Szalagok, zsinórok, csipkék

Ha ezzel készen vagyunk, akkor a rugalmas csipkénk közepére felvarrunk egy 4 cm széles pamut csipkét. A pamut csipke nehezebb, pamutból készül, érdemes beavatni, ha pl. ruhák aljára varrjuk, mert összemegy. Most ez nem fontos, mert a gyűrűpárnát általában nem mossuk ki.

A szalag

- Lehet egyszínű vagy mintás, és kapható a szivárvány minden színében.
- Anyaga lehet organza, szatén, pamut, textil, bársony, ripsz, csipke, taft, krepp, stb., figyelni kell a beavatást igénylő termékekre.
- Szélessége általában 0,2 mm-10 cm közötti
- Lehet rugalmas vagy merev
- Lehet sima, vagy fémszállal, dróttal merevített
- Jól használható ruházati termékek, dísz- és használati tárgyak dekorálásához.

A zsinór

- lehet egyszínű vagy mintás
- lehet sodrott vagy szövött
- lehet rugalmas vagy merev
- lehet sima, vagy fémszállal, dróttal merevített
- Jól használható ruházati termékek, dísz tárgyak dekorálásához, pántok és fülek készítéséhez.

A csipke

- Lehet egyszínű vagy mintás, és kapható a szivárvány minden színében
- Lehet elasztikus vagy rugalmatlan
- Készülhet pamutból, műszálból, vagy ezek bármilyen arányú keverékéből
- Különleges fajtája a tüllcsipke
- Szélessége 0,2 mm-10 cm közötti
- Jól használható ruházati termékek, alkalmi ruhák, dekoráció készítéshez.

Díszítő strassz- és gyöngysor

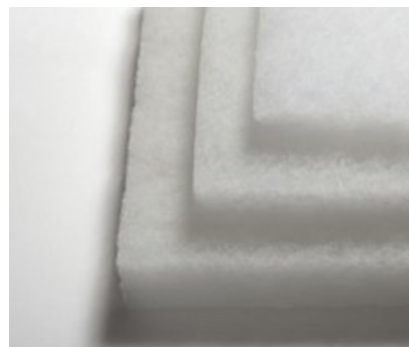
Fontos megemlítenünk a szivárvány minden színében és általában méterben kapható, eltérő minőségű és nagyságú, díszítő célra szánt strassz, gyöngy és díszkő sorokat is.

Tömőanyagok

A felhasználható alapanyagok között feltétlenül szükséges megismerkednünk a különböző tömőanyagokkal. Más-más anyagra lesz szükségünk, ha babzsákot, falvédőt, dísz- vagy ülőpárnát szeretnénk készíteni.

Vatelin, vlies

- Avlies (flíz, vatelin, töltőflíz) egy műszálas közbélés anyag.
- Jó szigetelő képességű, jól tartja a hőt.
- Szerkezete laza, könnyű.
- Mosható, gyorsan szárad.
- Tartást biztosít a vele összedolgozott anyagnak
- Általában méterre vásárolható 150-180 cm széles tekercsben
- Anyagvastagsága a súlyától függően (70g, 80g, 100g, 150g, 200g, 300g) különböztetjük meg.
- Átlagosan a 100-150 grammot használják, amelyek körülbelül 1 - 1,5 cm vastagságúak.
- A 100-150 grammos vlies tökéletes patchwork munkákhoz, falvédőkhöz, takarókhöz.
- Nyári takarókhöz a vékonyabbak közül válasszunk.
- Extra nagyméretű takarókhöz ne használjunk 100-150 grammos vliest, mert annyira megnöveli a takaró térfogatát, hogy nem fog beférni a mosógépbe.
- Varráskor nem fér a varrógép alá, illetve kézi varrás esetén nagyon nehéz vele dolgozni.
- Vékonyabb, például a 80 grammos flízt szintén patchworkhoz, táskákhoz nagyon jól lehet használni.
- Több réteget összefogva párnát is készíthetünk belőle.

100% pamut flíz

- Jobb a hőtartása, mint a műszálas flíznek.
- Olyan használati termékek készítéséhez ajánlott, ahol a textil magas hővel érintkezik, például edényfogó kesztyű.
- Természetes anyag, ezért inkább javasolt babatakarók, babapárnák béleléséhez.
- Használható még meleg takarókhöz, illetve bármihez, amihez a műszálas flíz is alkalmas.
- Beszerzése nehezebb, mint műszálas társáé.

Darált szivacs

- 1-2 cm átmérőjű szivacsdarabokból álló töltő anyag.
- Elsősorban kárpitos termékek, párnák tömésére használható.
- Az ezzel kitömött termékek használatakor vékonyabb textilen keresztül átérezhetőek a szivacsdarabok.
- Általában 1kg-os és 30 dkg-os kiszerelésben vásárolható meg.
- Mosható, de mosás után összetapadnak a szivacs darabok, nehezen szárad.

Szilikonos műszálgolyó

- Speciális technológiával gyártott szilikonizált poliészter golyócskák.
- A töltet rugalmas, könnyen formázható, felrázható, fellazítható.
- Eredeti formáját rendszeres használat során is hosszan megőrzi.
- Antisztatikus
- Darált szivacshoz képest puhább, és kevésbé érezhető át egy vékonyabb textilen keresztül a töltet.
- Párnák és plüssállatok töltésére, kitömésére kiválóan alkalmas.

Polisztirol gyöngy

- Habosított polisztirol gyöngy, vagyis hungarocell golyócskák.
- Általában 3-4 mm-es szemcse méretű.
- Egymáson elmozdulva teszik lehetővé, hogy az ezzel kitömött termék jól formázható.
- Polisztirol gyönggyel töltött fotel könnyen felveszi a benne ülő testformáját, ezáltal a legkényelmesebb ülést biztosítja.
- A használat során veszít a térfogatából, tömörödik (a szemcsék nem morzsolódnak, hanem egy kicsit összenemnek), az így keletkezett "hiány" utántöltéssel pótolható.
- Babzsák töltetnek, fotel, ülőpárna készítéséhez kiválóan alkalmas.
- Töltésnél nagyon kell vigyázni, mert ezek az apró polisztirol golyók könnyen szétszóródnak, és ellephetik a lakást, rátapadnak a ruhákra, hajunkra.
- Könnyen lenyelhető, ezért minden esetben figyeljünk a kisgyermekre és a háziállatokra, mikor a töltést végezzük.

PRAKTIKA, ÖTLET

Egy Puff utántöltésére általában 5-10 liter **polisztirol gyöngy** elegendő. Viszont az XL méretű babzsákok utántöltéséhez, akár 100-150 liter töltelék is kellhet. Az XL párna új korában kb. 500 liter töltőanyagot tartalmaz.

Munka előtt

Nagyon fontos, hogy a munka előtt különböztessük meg az anyag két oldalát. Az egyik az anyag színe, a szebbik oldala, ez van „kívül”, ezt látja mindenki, ezt az oldalt díszítjük, viseljük, mutatjuk meg másoknak.

A másik oldal a fonákja, vagy visszája, ki, hogy nevezi. Ez az, ami „belül” van. Ezen az oldalon szabunk, ide rajzoljuk fel a szabásmintát, itt kezdjük, és itt fejezzük be a varrást, ha beszélünk valamit, akkor erre az oldalra hajtjuk az anyagot.

egy anyag két oldala, színe és fonákja

Amikor két réteget varrunk össze, akkor a „színt” a „színnel” fordítjuk szembe. Ilyenkor a varrás végeztével kifordítjuk az anyagot és belülré kerül a fonák oldal, kívülré a szín oldal.

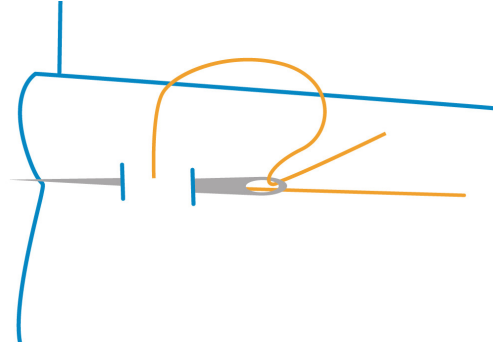
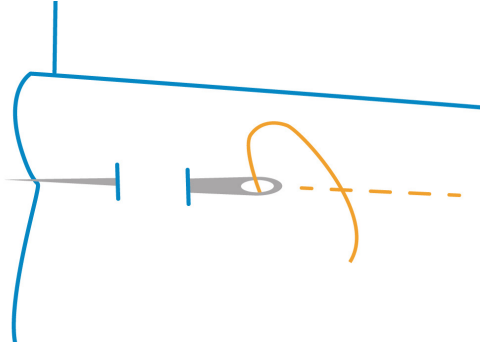

PRAKTIKA, ÖTLET

A varrás megkezdése előtt jól gondoljuk végig, akár rajzoljuk le, tervezzük meg, mit is szeretnénk alkotni, készíteni, mert menet közben már nem tudjuk megváltoztatni az alapanyagainkat. Ilyen esetben újra kell kezdenünk a munkát, ami felesleges költséggel jár.

ÖLTÉSEK, VARRÁSTÍPUSOK

A varrás megkezdéséhez ismerjük meg a legfontosabb kézzel készíthető öltésfajtákat.

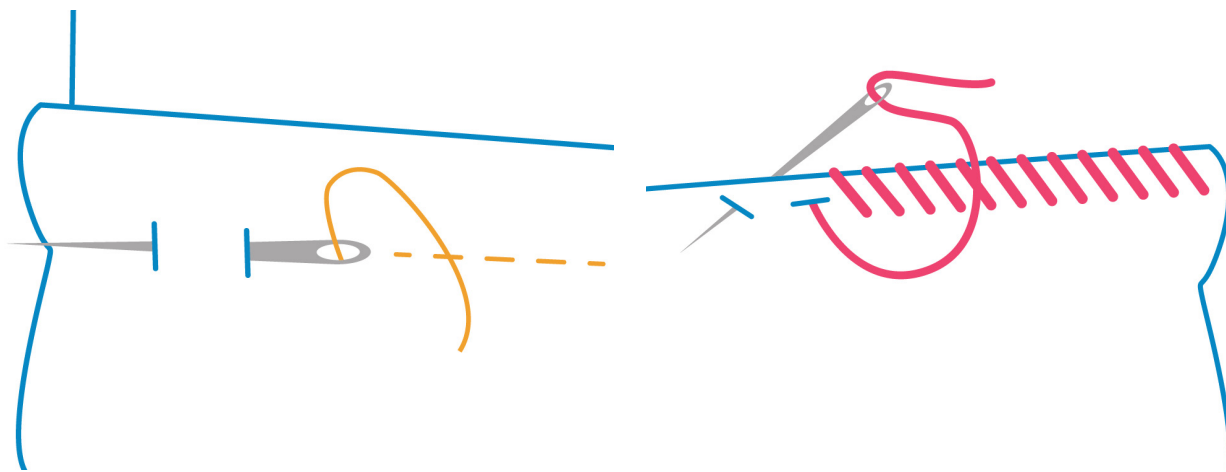
Sima öltés

- Hasonlít a varrógép sima öltéséhez.
- Varrása: jobbról balra, a varrás vonalának irányában haladunk az anyag fonák oldalán, és egyszerűen, lehetőleg egyenes öltéshosszal dolgozva fel-le öltünk az anyagon. Kezddhetjük csomózással vagy visszaöltéssel is.
- Minél kisebbek az öltések, annál egyenletesebb a varrás.
- Ennek az öltésnek a másik neve fércelés. Legtöbbször az anyagok ideiglenes összeöltésére használjuk.
- Nagyon fontos, hogy ne felejtsük el, hogy mindig az anyag visszáján (fonákján) kell dolgoznunk.

Huroköltés teljes visszaöltéssel

- Mindkét oldalon összefüggő öltéssort kapunk.
- Hurkoló rendszerű, rugalmas, tartós varrás.
- Varrása: jobbról balra, a varrás vonalának irányában haladunk. Előöltéssel kezdünk, ahol a leöltés után a tűt vízszintesen, egy öltéshossz távolságban kiszúrjuk az anyag színére, majd visszaöltünk az első öltés végébe. Leöltés után a tűt jobbról balra haladva vízszintesen két öltéshossz távolságban kiszúrjuk az anyag színére, majd visszaöltünk az előző öltés végébe, és így tovább. Varrás közben ügyeljünk a cérna egyenes feszességére!
- Díszítéshez, megerősítéshez és javításhoz alkalmas öltéstípus.

Huroköltés fél visszaöltéssel

- Az anyag színén szaggatott öltéssort képez
- Hurkoló rendszerű, rugalmas, tartós varrás
- Varrása: jobbról balra, a varrás vonalának irányában haladunk. Előöltéssel kezdünk, ahol a leöltés után a tűt vízszintesen, egy öltéshossz távolságban kiszúrjuk az anyag színére, majd visszaöltünk az első öltéstávolság feléig. Leöltés után a tűt jobbról balra haladva vízszintesen két öltéshossz távolságban kiszúrjuk az anyag színére, majd visszaöltünk az előző öltéstávolság feléig, és így tovább.
- Varrás közben a cérna egyenletesen feszüljön
- Díszítéshez, szegélyek varrásához és javításhoz alkalmas öltéstípus.

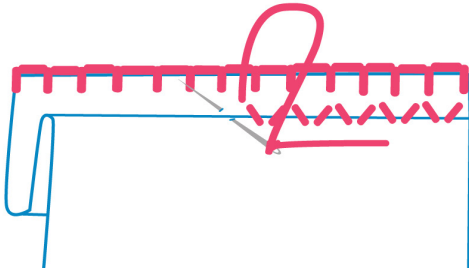
Szegőöltés

- Széleldolgozó, tisztázó öltéstípus, mely megvédi az anyagszélét a foszlástól
- Varrása: jobbról balra, a varrás vonalának irányában ferde öltésekkel haladunk az anyagszálon
- A tűt alulról felfelé, az anyag fonák oldaláról kiszúrjuk az anyag színére, majd a tűvel kívülről megkerülve az anyagot, egy öltéshossz távolságban (kb. 0,4-0,5 cm) ismét alulról kiszúrunk az anyag színére, és így tovább.
- Varrás közben ügyeljünk a cérna egyenletes feszességére!
- Szélek eldolgozására, összeerősítésére alkalmas öltéstípus.

Láthatatlan öltés

- A rejtett szegőöltés (hólozás) olyan szélek rögzítését szolgáló öltéstípus, amely az anyagok színoldalán láthatatlan.
- Varrása előtt: az anyag fonák oldala van felénk. Blúzoknál, ruháknál, szoknyáknál az előzőleg elszegett (tisztázott) és kétsorosan felfélcelt felhajtásszél a színoldal felé elhajtjuk. Ha táskaszájánál, párnánál, készítjük a láthatatlan öltést zárasként, akkor a nyílásnál a két anyagszél behajtjuk. Azaz a varrásszél hajtjuk le. Pamutvászonnál érdemes a körmünkkel végighúzni, így egy élesebb hajtást kapunk. Ez azért jó, mert ebbe a hajtásba fogunk öltetni.
- Varrása: jobbról balra, a varrás vonalának irányában haladunk az anyagszálon. A rejtett szegőöltés (hólozás) két öltésből álló öltéspár ismételtetésével készül. A varrást csomóval kezdjük. A felhajtásba öltünk először, majd a tű kihúzása után indítjuk az öltéspárokat. A tűt a varrás irányába szúrjuk be úgy a ruhadarab fonákoldalába, hogy csak egy fonálnyi veszünk a tűre (éppen csak átbújtatjuk az anyagon). A következő beszúrásnál a tisztázás alatt a felhajtásba öltünk 2 mm hosszan, majd egyszerre húzzuk ki a tűt. Tehát a két anyagot úgy öltjük össze, hogy egyszer az egyik anyag élébe, utána a másik anyag élébe szúrunk kicsit elcsúsztatva, majd finoman meghúzzuk a cérnánkat. Az öltéshosszt ebben az esetben úgy kell kiszámítani, hogy a két anyagrétegben felváltva öltögetve, 1 centiméteren két öltéspárt készítünk.

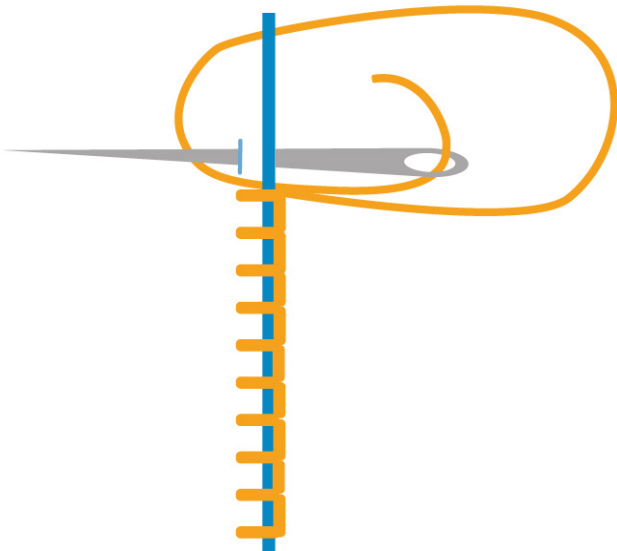

láthatatlan öltés

- Varrás közben ügyeljünk a cérna egyenletes feszességére! A cért lazán húzzuk meg, hogy a varrat viszonylag rugalmas legyen. Az öltés lazasága az alapanyag minőségétől függ. A hólozás a színoldalon nem látszódhat.
- Szélek láthatatlan rögzítésére alkalmas öltéstípus. Jól alkalmazható ruhadarabok, párnák, babzsákok, bábok készítésénél.

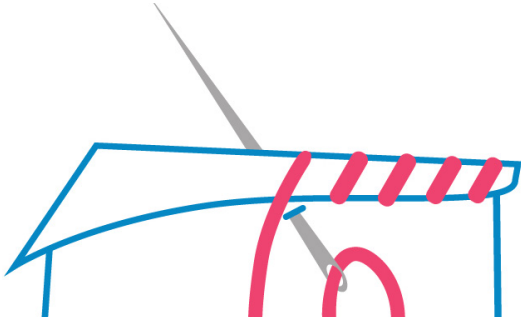
Pelenkaöltés

- Széleldolgozó, hurkos tisztázó öltéstípus, mely megvédi az anyagszélét a foszlástól.
- Erre talán mindannyian emlékszünk, technika órán biztos találkoztunk vele. Ha máskor nem, anyák napi ajándék körbevarrásánál használtuk az iskolában.
- Varrása: jobbról balra, a varrás vonalának irányában haladunk az anyagszélén.
- A tűt alulról felfelé, az anyag fonák oldaláról kiszúrjuk az anyag színére, majd a tűvel kívülről megkerülve az anyagot, egy öltéshossz távolságban (kb. 0,4-0,5 cm) ismét alulról kiszúrunk az anyag színére, és a keletkezett hurkon átfűzzük a tűt a cérna meghúzása előtt. Ezután egy öltéshossz távolságban (kb. 0,5 cm) ismét az anyag fonák oldaláról szúrjuk ki a tűt az anyag színére, a keletkezett hurkon pedig átfűzzük, és így tovább. Végeredményül pedig az u alakú hurkok egyenletesen az anyag peremen futnak.
- Varrás közben ügyeljünk a cérna egyenletes feszességére! Sem túl feszes, sem túl laza ne legyen, hogy a hurkok szépen feküdjenek fel az anyagszélén.
- Szélek eldolgozására, összeerősítésére, díszítő varrás készítésére és applikáláshoz is alkalmas öltéstípus.

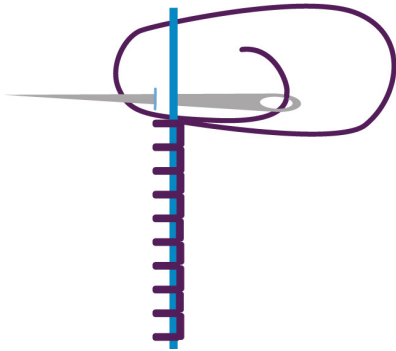
pelenkaöltés

Sodröltés

- Széleldolgozó öltéstípus vékony, sűrű szövésű anyagokhoz.
- Varrása: jobbról balra, a varrás vonalának irányában haladunk az anyagszélén úgy, hogy az anyag fonákoldala van felül. A varrás megkezdése előtt az anyagszélét besodorjuk az anyag fonák oldala felé.

Gomblyuköltés

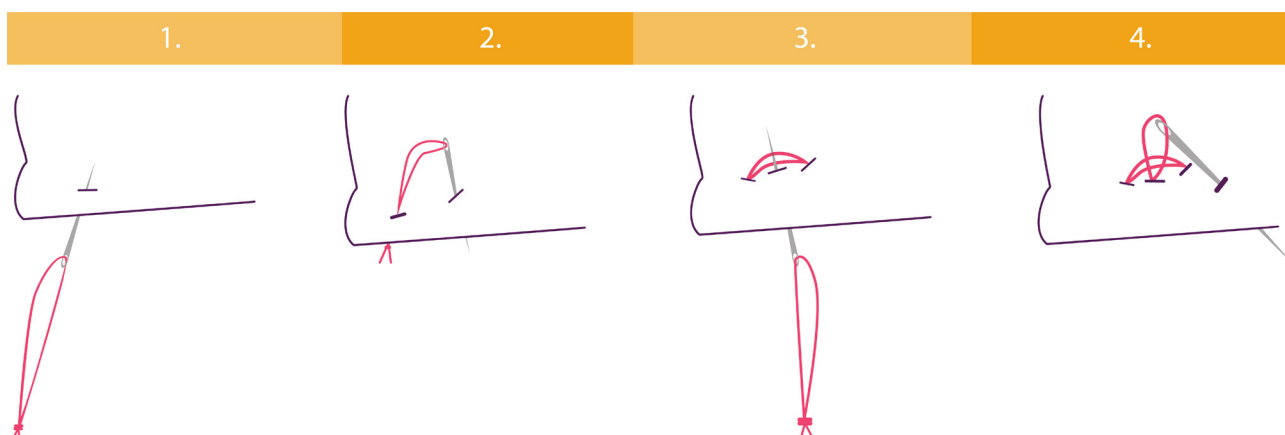
- Széleldolgozó, hurkos tisztázó öltéstípus, mely megvédi az anyagszélét a foszlástól és tartást biztosít.
- Tulajdonképpen kb. 2mm-es pelenkaöltés, csak itt az öltéseket rendkívül szorosan egymás mellett kell varrnunk körben az anyagon gomb bújtatásához vágott lyuk szélein.
- Varrása: jobbról balra, a varrás vonalának irányában haladunk az anyagszélén. A tűt alulról felfelé, az anyag fonák oldaláról kiszúrjuk az anyag színére, majd a tűvel kívülről megkerülve az anyagot, közvetlenül az előző öltés mellett ismét alulról kiszúrunk az anyag színére, és a keletkezett hurkon

- A tűt közvetlenül a besodrás alatt szúrjuk az anyag fonák oldalán felülről lefelé. Sűrű öltésekkel, kis öltéshosszal dolgozva így szorosan lefogjuk a besodort anyagszélét.
- Varrás közben ügyeljünk a cérna egyenletes feszességére! Ha túl feszesek az öltéseink, az anyag összehúzódhat.

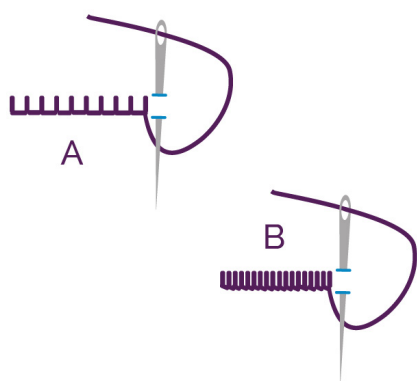

- átfűzzük a tűt a cérna meghúzása előtt. Ezután szintén közvetlenül az előző öltés mellett ismét az anyag fonák oldaláról szúrjuk ki a tűt az anyag színére, a keletkezett hurkon pedig átfűzzük, és így tovább. Végeredményül pedig az u alakú hurkok egyenletesen, tömören az anyag peremen futnak.
- Varrás közben ügyeljünk a cérna egyenletes feszességére! Sem túl feszes, sem túl laza ne legyen, hogy a hurkok szépen feküdjenek fel az anyagszélén.
- Szélek eldolgozására, összeerősítésére, gomblyuk körbevarrására alkalmas öltéstípus.

Láncöltéses hímzés

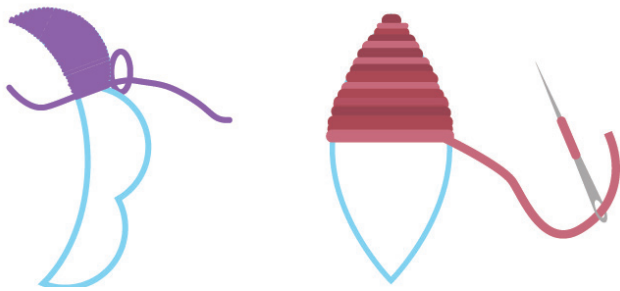
- Dupla szálal öltéstípus.
- Varrása: csomózással kezdjük, és a tűt az anyag fonákjáról indítjuk, kiszúrunk az anyag színére, hátulról előre, majd egy öltéshossz távolságban - amilyen hosszú „láncszemet” szeretnénk - leöltünk. Ezután úgy öltünk fel az anyag színére, hogy a tű a meglévő öltésünk két cérnaszála között bukkanjon fel, majd az előző öltéshosszt tartva leöltjük a következő láncszemet, és így tovább.
- Varrás közben ügyeljünk a cérna egyenletes feszségére! Sem túl feszes, sem túl laza ne legyen, hogy a cérna ne lógjon, illetve az anyag ne gyűrődjön. Minél kisebb, egyenletesebb az öltéshossz, annál szebb lesz a varratunk.
- Díszítéshez, akár több anyagréteg rögzítéséhez alkalmas öltéstípus.

Pelenkaöltéses hímzés

- Szimpla szálal öltéstípus.
- Varrása: csomózással kezdjük, és a tűt az anyag fonákjáról indítjuk. Kiszúrunk az anyag színére, majd amilyen öltéshosszt és mélységet szeretnénk, kereszt irányban leöltünk úgy, hogy a keletkezett hurkon átbújtatjuk az anyag színére felszúrt tűt. A cért csak ezután húzzuk meg. Így kapjuk végeredményül a pelenkaöltés mintázatát.
- Varrás közben ügyeljünk a cérna egyenletes feszségére! Sem túl feszes, sem túl laza ne legyen, a cérna ne lógjon, illetve az anyag ne gyűrődjön.
- Ha sűrű öltésekkel dolgozunk, a gomblyukvarráshoz hasonló mintát kapunk.
- Főként szélek díszítéséhez alkalmas öltéstípus.

Lapos öltéses hímzés

- Szimpla szálás öltéstípus.
- Lapos öltést kitöltő öltésnek is nevezzük. Ennél a technikánál a fonal teljesen simán felfekszik az anyagra, és a színe valamint a fonákoldala azonos képet mutat. Kifejezetten hímzés (például terítő) készítésénél érdemes hímző rámat használni, hogy az anyag kellően kifeszüljön, így könnyebben tudunk hímezni, és nem húzzuk össze a hímzésünket.
- Varrása: a hegyes végű tűbe fűzött hímzőfonalat vagy hímzőcérnát nem csomózzuk.

Mivel egy szállal hímzünk, nagyon fontos, hogy mindig egy leheletnyivel az anyagban futó cérna fölé öltünk. A lapos öltésnél először a formák közepén előöltéseket készítünk, hogy a minta szépen kidomborodjon. Az öltésnél a tűt az egyik oldalon leszúrjuk és a másik oldalon vezetjük fel.

- Az öltéseket szorosan egymás mellett sorakoztatjuk, hogy a végeredmény szép, egybefüggő, tömör képet alkosson.
- Az öltéshossz változtatásával bármilyen formát (levelek, virágok szirmai) kivarrhatunk.

ÉRDEKESSÉG

Ennek a hímzéstechnikának ismert mintái pl. a matyó, de ide tartozik a kalocsai, rábaközi, és még egyéb népi motívumok. Az alkalmazott öltések egyformák, de mindegyik tájegységnek megvan a sajátossága, ami alapján meg tudjuk különböztetni azokat. Például a rábaközi egyszerre egy színt használ, pl. pirosat vagy kéket, de a kettőt nagyon ritkán vegyíti, és jellegzetessége a szimmetria, valamint a törökös motívum.

Minták lapos
öltéses hímzéshez
a Rábaközből

A kalocsai hímzés színvilágának csak a képzelet szab határt, de azért vannak jellemző motívumok, színek. Az igazi, hagyományőrző kalocsai hímzést fehér alapra készítették, fehér fonallal. Később jelentek meg a színtartó fonalak és ennek köszönhetően hat fő szín két árnyalatával kezdtek el hímezni (például: bordó-piros, rózsaszín és árnyalatai, citromsárga-narancssárga, kék és árnyalatai, lila és árnyalatai, zöld és árnyalatai). A színpárosításoknál nagyon fontos, hogy egy mintán belül mindig a világosabb szín a hangsúlyosabb, a sötét a kevesebb. Természetesen kivétel ez alól a levél, ha nem szimmetrikus a minta, akkor a sötétebb zöld árnyalat a domináns.

kalocsai hímzés

A matyó hímzés két öltéssel dolgozik leggyakrabban, a lapos öltéssel és a száröltéssel. Van egy kialakult egyedi öltéstechnika is, ami jellemző a matyóra a matyó nyolcas öltés, ez a mezőkövesdi hímzések jellegzetes öltésévé vált. A régi időkben a fénytelen kék és piros fonallal hímezték a matyót, de ahogy megjelentek a szép színes fonalak, elkezdték alkalmazni az élénk, erőteljes színeket. A matyónál minden színnek jelentése van. A fekete a föld színe, melyből a termés az élet sarjad. A piros az örömet, a sárga a nyarat jelképezi, és a nap színe. A kék a bánat, az elmúlás. A zöld a gyász, a háború halottaira való emlékezés színe lett az I. világháborút követően.

matyó hímzés

Befejezés

- Ha befejezzük a varrást, mindig kössük el a szálát.
- Varrása: az anyag visszáján történik. Az utolsó öltés végeztével húzzuk át a cérnát az előző öltés alatt, majd az így keletkezett hurkon ismét húzzuk át a cérnánkat. A biztonság kedvéért megismételhetjük még egyszer-kétszer az áthúzást.
- A cérnát nem szabad közvetlen a csomónál elvágni a cérnát, legalább 1-1,5 cm-t-cérnát hagyjunk a csomótól, és ott vágjuk el, ezzel elkerüljük a csomó esetleges kibomlását.

Gomb felvarrása

- Gombfelvarrásnál a gomblyukak elhelyezkedését és számát, valamint a gomb funkcióját és az anyagvastagságot is figyelembe kell venni.
- Rögzítő, záró funkciót ellátó gomb felvarrásakor érdemes alátét anyagot is használni, főleg, ha könnyen szakadó, gyenge anyagra dolgozunk.
- A lyukas gombok felvarrása történhet nyakkal vagy nyak nélkül.
- Díszítő funkciót ellátó gombfelvarrásnál általában nyak nélküli felvarrást alkalmazunk.
- Nyakas felvarrás alkalmazásakor az anyagvastagságot kell figyelembe venni, mert a gomb felvarrásakor ezt a vastagságot ún. nyakkal tudjuk kiegyenlíteni.
- Nyakas felvarráskor ügyeljünk az öltések közelségére, mert a „nyak” képzésekor, az öltések körülcsavarásakor a túl távoli öltések ráncolják az anyagot.

- A varrás megkezdése előtt válasszunk cérnát. Általában a gomb és az anyag színéhez passzoló cérnával dolgozunk. Ha pontosan egyező színt nem találunk, akkor válasszunk egy árnyalattal sötétebb cérnát.
- Ha díszítő funkciót szánunk a gombunknak, akkor választhatunk erősen elütő, feltűnő, kontrasztos cérnát is.
- A gombfelvarráshoz használhatunk sima vagy gomblyukvarró cérnát is.

A gomblyukvarró cérnát szimpla, a sima cérnát dupla szállal használjuk. Mindkét esetben mindig csomóval ellátott cérnával varrjunk.

- Nyakas gombfelvarrás: mindig az anyag visszajáról indítjuk a tűt, az anyagot úgy tartjuk a kezünkben, hogy a színoldala nézzen felénk.

Helyezzük a gombot a színoldalon kijelölt helyre.

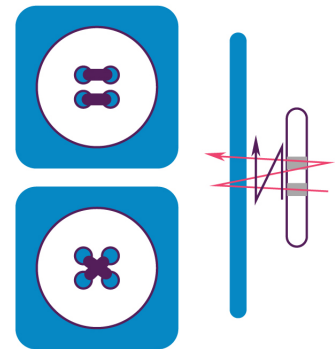
A színoldal felől a gomb helyére öltünk, és a cérnát kihúzzuk. A gombot balkézssel (balkezesek jobb kézzel) tartjuk az anyagtól olyan távolságra, amilyen hosszú nyakat akarunk készíteni.

A nyak hossza az anyagvastagságtól függ.

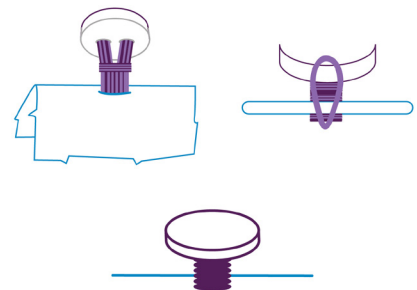
A cérnát kihúzzuk, és ezt a varrási folyamatot legalább háromszor-hatszor ismételjük meg.

Azért nevezzük nyakas gombfelvarrásnak, mert úgymond nyakat készítünk. A nyakat úgy készítjük el, hogy a felvarrt gomb alatti varratot körbetekerjük a cérnával, mielőtt még elvarrnánk a varratot. Az elvarrás azt jelenti, a fonák oldalon elvarrjuk a varrást, és elerősítjük.

- Nyak nélküli gombfelvarrás: a gomb felvarrásának módja megegyezik a nyakas gombfelvarrással, csak a gombot közvetlenül az anyagra varrjuk, és nem tartjuk távolabb a nyak kialakítás miatt.
  - Amennyiben négylyukú a gombunk, el kell dönteni, hogy a varratok keresztezik egymást a gombon, vagy pedig párhuzamosan futnak.
- A két varrás csak esztétikailag különbözik egymástól, választásunk a varrat minőségét nem befolyásolja.

gomb felvarrása

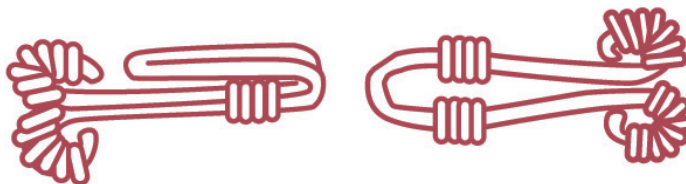
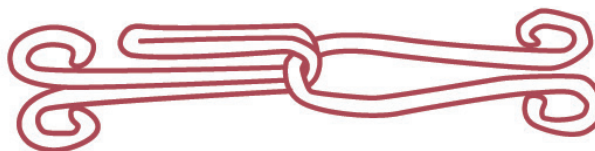

nyakas felvarrás

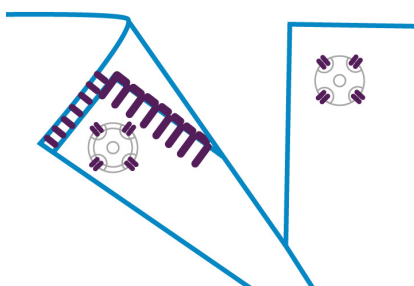

Kapcsok felvarrása

- Mindegy, hogy a felvarrandó kapocs fémből, műanyagból készül, célunk tartós, erős rögzítés készítése.
- Varráskor nagyon ügyeljünk az öltések közelségére, erősségére, valamint arra, hogy az öltések ne látszódnak az anyag színén, hacsak nem direkt díszítő elemként használjuk.

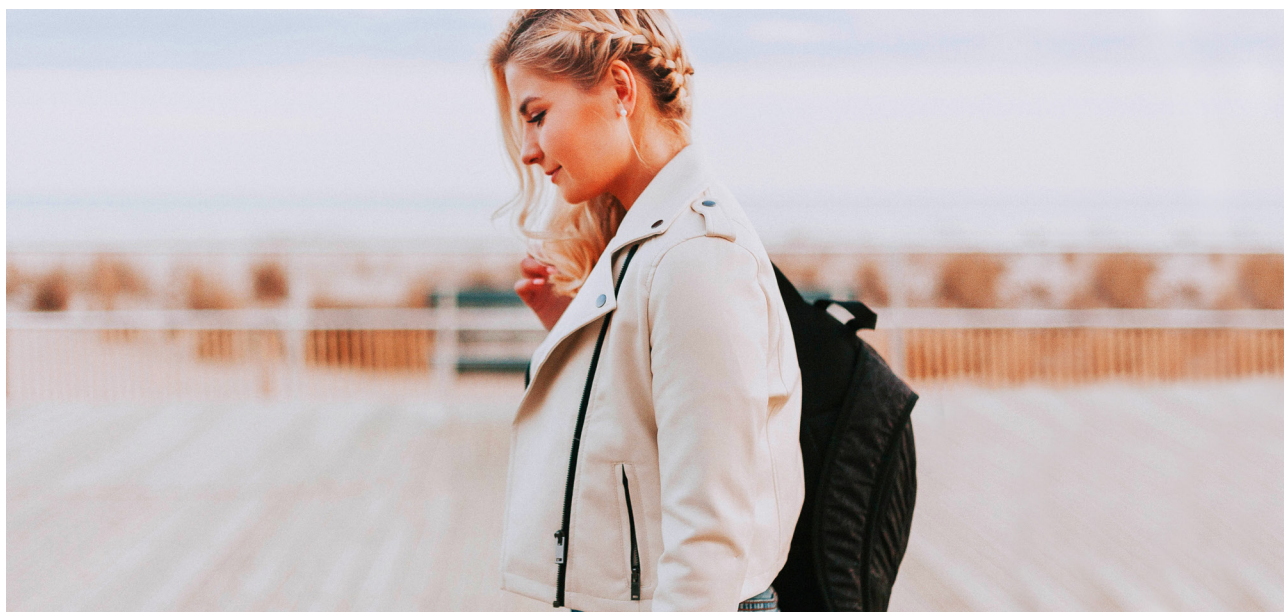
horgas kapocs felvarrás

patent felvarrása

Patentok felvarrása

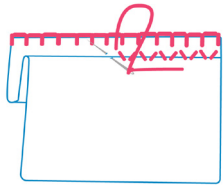
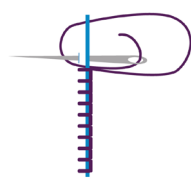

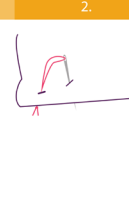

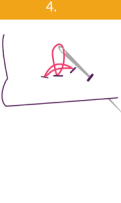

- Patentfelvarráskor törekedjünk tartós, erős rögzítés készítésére.
  - Patentokat különböző méretben kaphatunk. Forgalmaznak műanyagot és fémet is. Mindig a használatnak megfelelő kapcsot választjuk ki.
  - Varráskor nagyon ügyeljünk az öltések közelségére, erősségére, valamint arra, hogy az öltések ne látszódnak az anyag színén.
  - A patent alsó kapcsát mindig a záródás alsó darabjára, a felső kapcsot a felső darabra varrjuk fel.
-
- A patent mindkét darabját minimum három öltéssel varrjuk fel. Amikor befejezzük a varrást gondosan dolgozzuk el a cérnát. A csomót és az elvarrást a nyomókapocs alá kell elrejtenuünk.
  - Varrás közben ügyeljünk a cérna egyenletes feszességére! Sem túl feszes, sem túl laza ne legyen, hogy a cérna erősen tartson, de az anyag ne gyűrődjön.

KÉRDŐÍV

A foglalkozás résztvevői oldják meg az alábbi feladatokat!

1. Kösse össze!	
<p>zsákvarró tű</p> <p>gyöngyöző tű</p>	<p>gyöngyfelvarráshoz nagyon vékony <i>nagyon vastag</i> <i>tompa végű</i> gyöngyfűzéshez <i>erős</i></p>
2. Kösse össze!	
<p>szabászolló</p> <p>cikk-cakk olló</p>	<div> </div> <p>cikk-cakk olló szabászolló</p>
3. Kösse össze!	
<p>pelenkaöltés</p> <p>láncöltés</p> <p>láthatatlan öltés</p>	<div> </div> <p>láthatatlan öltés pelenkaöltés</p> <div> </div> <p>láncöltés</p>
4. Milyen hímzéstípusokat lát a képen?	
<p>1. pelenkaöltéses hímzés</p> <p>2. láncöltéses hímzés</p>	<div> </div> <p>1. 2.</p>

5. Mit lát a képen?

Pneumatikus kézi lyukasztó

6. Mit lát a képen?

Tűbefűző

7. Mit lát a képen?

Bontóka

8. Karikázza be! Igaz vagy hamis?

A gyűszű olyan varrás folyamatát segítő kézi segédeszköz, amelynek apró lyukacskaiban munka közben a varró- és gombostűket lehet tárolni.

IGAZ

HAMIS

9. Ujjbábok készítéséhez mely anyagot használná?

frottír

filc

farmer

FILC

10. Előke készítéséhez melyik anyagot választaná inkább?

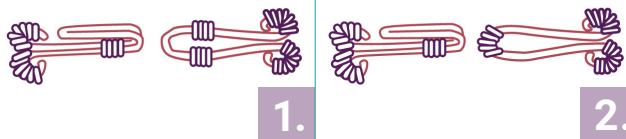
frottír

filc

farmer

FROTTÍR

11. Karikázza be! Igaz vagy hamis?		
A 100% pamutfonalakból készült vásznakra jellemző, hogy rugalmasak, tapintásuk durva, nedvszívó képességük gyenge.	IGAZ	HAMIS
12. Karikázza be! Igaz vagy hamis?		
A fleece egy durva szövésű farmer típusú anyag.	IGAZ	HAMIS
13. Karikázza be! Igaz vagy hamis?		
A lenvászon egy bőrbarát, strapabíró, magas hőfokon mosható, vasalást igénylő anyag.	IGAZ	HAMIS
14. Karikázza be a helyes választ!		
A 100%-os pamutszövet beavatáskor hány %-ot zsugorodhat össze minden irányban?	2-5%-ot	
	5-10%-ot	
	10-15%-ot	
15. Karikázza be a helyes választ! Igaz vagy hamis?		
A hímzőcérna általában 5000 méteres kiserelésben kapható.	IGAZ	HAMIS
16. Karikázza be a helyes választ! Igaz vagy hamis?		
Sodróöltést általában laza szövésű anyagoknál használunk.	IGAZ	HAMIS
17. Karikázza be a helyes választ! Igaz vagy hamis?		
A gomblyuköltés tulajdonképpen nagyon sűrű, tömör pelenkaöltés, mely a szélek foszlásának megakadályozására, megerősítésére szolgál.	IGAZ	HAMIS
18. Karikázza be a helyes választ! Igaz vagy hamis?		
A fércelést legtöbbször az anyagok ideiglenes összeöltésére használjuk.	IGAZ	HAMIS

19. Karikázza be! Igaz vagy hamis?		
A bébi plüss puha, meleg, kellemes tapintású anyag, amely jól használható takarók és plüss figurák készítéséhez.	IGAZ	HAMIS
20. Karikázza be! Igaz vagy hamis?		
Nyakas gombfelvarrásnak nevezzük, amikor egy nyakas gombot felvarrunk az anyagra.	IGAZ	HAMIS
21. Karikázza be a helyes választ!		
Milyen tömőanyagokat lát a képen? <u>1. Darált szivacs</u> <u>2. Polisztirol gyöngy</u> <u>3. Pamut flíz</u>		
22. Karikázza be a helyes választ! Igaz vagy hamis?		
A szilikonos műszálgolyó, olyan speciális technológiával gyártott szilikonizált poliésztergolyó, amely töltet rugalmas, könnyen formázható, fellazítható.	IGAZ	HAMIS
23. Karikázza be a helyes választ! Igaz vagy hamis?		
A csipke csak pamutból készülhet.	IGAZ	HAMIS
24. Karikázza be a helyes választ! Igaz vagy hamis?		
Zsinórokat jól használhatunk ruházati termékek, dísztárgyak dekorálásához, pántok és fülek készítéséhez.	IGAZ	HAMIS
25. Melyik képen látszik helyesen a horgas kapocs felvarrásának módja?		
1.		
26. Karikázza be a helyes választ! Igaz vagy hamis?		
Varrás befejezésekor az utolsó öltés után egyszerűen csak elvágjuk a cérnát.	IGAZ	HAMIS

1. FOGLALKOZÁS: ÚJRAGONDOLT TÁSKA

Bevezetés

Az első foglalkozás témájaként egy viszonylag egyszerű, mutatós, sikerélményt okozó portéka elkészítését terveztük. Biztosan mindenkinek van otthon legalább egy olyan használt vagy lyukas farmer ruházata, amit nem tud már viselni, de nem dobta ki, mert „hátha jó lesz még valamire”, vagy bízik benne, hogy mégis rendbe lehet hozni. Ezért a mai munkánk környezettudatos, gazdaságos és könnyű lesz.

Varrjunk újrahasznosított anyagokból táskát!

Hozzávalók

- 2 db nadrágzseb
- 1m heveder
- nagylyukú vastag hegyes varrótű
- bontóka vagy hegyes kisolló
- farmervarró cérna, vagy sima poliészter cérna
- Ha bélést is szeretnénk, akkor a zseb szélessége +3 cm széles és kétszer a zseb magassága +4 cm méretű anyag (pamutvászon).
- Díszítéshez: pl. gombok, hímzőfonal, szalag

Leírás

A táskánk elkészítéséhez 2 darab nadrágzsebet fogunk felhasználni. Használhatjuk térdnadrágok oldalzsebeit vagy nadrágok, szoknyák farzsebeit is.

Először a bontókával, vagy ollóval óvatosan **lebontjuk a már nem használatos ruhadarabról a zsebeket**. Nagyon fontos, hogy ha bontókával dolgozunk, akkor azzal nagyon óvatosan bánjunk. Igaz, most egy már nem használható termékkel dolgozunk, de ha egy értékes anyagot bontunk, egy rossz mozdulattal máris kilyukaszt-hatjuk, és jövätehetetlen kárt okozhatunk.

Ha lebontottuk a zsebeket, távolítsuk el a cérnadarabokat, **tisztítsuk meg** a varrások mentén. Fordítsuk a két zsebet egymással (színt a színnel) szembe. Így fogjuk körbevarrni, mert mindig az anyag fonák oldalán dolgozunk.

Ha szeretnénk a táskánkat **díszíteni (1)** hímzéssel, szalaggal, akkor azt most kell megtenni, mert miután összevarrtuk a táskát, elég nehéz lesz hozzáférni, vagy ha szalagot akarunk végigfuttatni, azt már utólag nem tudjuk megtenni. A zsebre hímezhetünk is valami számunkra kedves mintát például lapos öltéssel. Ha találtunk egy jó kis mintát, akkor azt illanó filccel vagy tollal megrajzolhatjuk a farmerra, és azt kihímezzük. Nagyon fontos, hogy ha olyan tollal rajzoljuk, aminek a nyoma nem távolítható el, akkor ügyelni kell arra, hogy a rajz ne látszódjon ki a hímzés alól, vagy rajzoljunk az anyag fonák oldalára.

A táskánkat díszíthetjük a széleken pelenkahímzéssel, vagy varrhatunk rá szegecseket, gombokat. (Ha gombokat szeretnénk felvarrni a táskánkra, akkor azt is most tegyük meg. Itt a gombnak csak díszítő funkciója van. Nem kell gomblyukat varrni, csak felvarrunk pár szép különleges gombot.) Akár egy szép kis szalaggal vagy csipkével is feldobhatjuk, amelyeket sima varrással rá tudunk applikálni. Most egy mutatós kis csipkét választottunk, amelyet körben sima varrással rögzítettünk.

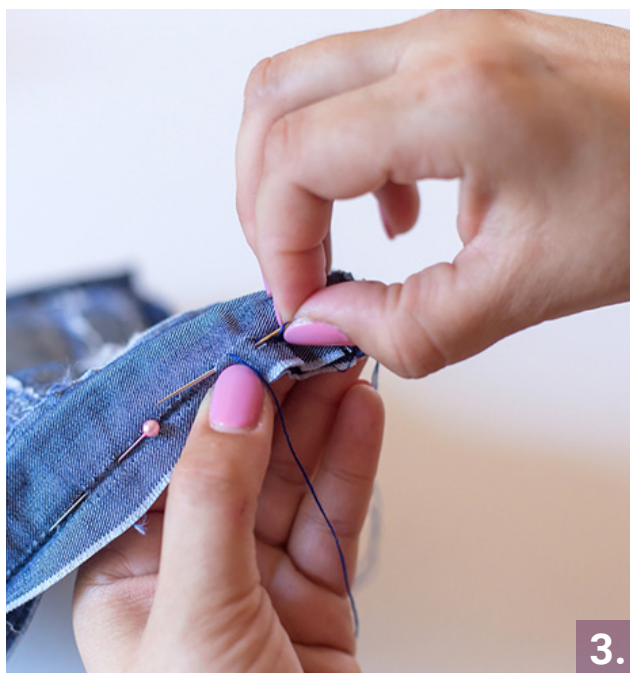
Ha elkészültünk a díszítéssel, folytathatjuk **a táska varrásával (2)**. Ha a nadrágzsebnek van egy kis pereme, akkor könnyebb dolgunk van, mert ott még a vékonyabb farmeranyag van. Ha nincs perem, akkor gyűszűvel felfegyverkezve kezdjük el a varrást.

Először nézzük meg bélés nélkül, hogyan készítjük el a táskát. Kezdjük a varrást a zseb felső részénél. Kössünk egy csomót a cérnánkra, elég egy szállal varrni, ha vastagabb cérnával dolgozunk. Amennyiben vékony a cérnánk, akkor mindenképpen két szálal használunk.

Simaöltéssel kezdjük a varrást. Ügyeljünk arra, hogy ne legyen túl hosszú a cérnánk, mert összegabalyodik, és se szép nem lesz a varrat, se könnyű a munka.

Próbáljunk meg egyenletesen varrni, körülbelül **egyenlő hosszúságú öltéseket** készíteni.

Miután körbevarrtuk a zsebet, **pelenkaöltéssel menjünk végig a széleken (3)**, ezzel tisztázzuk el az anyagunkat, nehogy foszlásnak induljon. Keressünk egy nagy lyukú, hegyes varrótűt. Mivel farmert varrunk, egy vastagabb tűre lesz szükségünk, a vékony tű meghajlik, könnyen beleállhat a kezünkben, mikor próbáljuk áttolni a tűt a két réteg farmeren. Ezért gyűszűre is szükségünk lehet. Ha megoldható, akkor egy vastagabb cérna fajtát, esetleg farmervarrócérnát válasszunk. Ezek a cérnák erősebbek, vastagabbak, de a sima poliészter cérna is megfelel, mint pl.: a Moon cérnák. Színben válasszunk a zsebekhez minél jobban passzoló cérnát, vagy egy árnyalattal sötétebbet. A belső varratok nem fognak kívülről látszani.

Ha elkészültünk, fordítsuk ki a két összevarrt zsebet, és ekkor meglátjuk a kistáskánkat. Ha a lebontott zsebnek volt zsebfedője, akkor most azt is rá tudjuk varrni. Ez lesz a táskánkat átlapoló fedél.

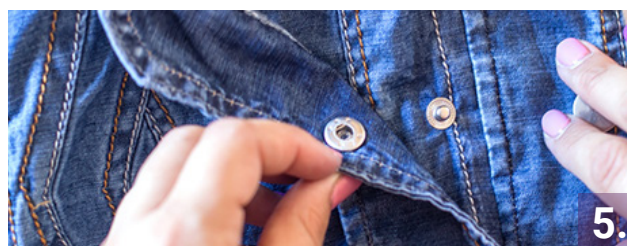
Újból fordítsuk ki a táskát.

Az egyik tetejéhez színt színnel szemben fordítva **ráillesztjük a zsebfedőt (4)**. Végigvarrjuk sima öltéssel. Ha van rajta patent, akkor úgy illesszük, hogy a zseben lévő patent és a zsebfedőn lévő patent összekapcsolható legyen.

Ha nincs rajta patent, és szeretnénk, ha zárható lenne a táskánk, akkor varrjunk fel rá patentot.

Ha szeretnénk a másik zsebfedőt is felhasználni, akkor azt a táska hátoldalára is fel lehet varrni. Érdekes megoldás lehet, ha fordítva varrjuk fel. De előtte varrjuk le a varrásszélt, hogy ha szeretnénk, hogy esztétikus legyen. Ezt követően rávarrjuk a zsebfedő belsejére.

Ezután a zsebfedőn lévő patentot összepatentoljuk a zseben lévővel, de úgy hogy az eredetihez képes fejjel lefelé lesz. Ennek az a célja, hogy **kialakítsunk egy kis titokzsebet (5)**.

Ez a megoldás azért jó, mert nem kell kivenni a patentot. Ha nem teszünk semmit a patenttal, akkor a patent egyik fele fent marad a zseben, ez pont az a rész, aminek egy kis kiálló nyakrész van. Viselet közben ez a kiálló rész folyamatosan irritálhat minket, illetve, ha könnyű kis ruha van rajtunk, állandóan azt „csiszatolná”, és ki is dörzsölheti az anyagot, ami a későbbiek során szakadáshoz is vezethet. Így viszont visszapatentoljuk a zsebfedőt, igaz fordítva, de **lezárjuk a zavaró kis részt, kialakítva egy zsebecskét (6)**, amibe el tudunk rejteni egy-két közlekedési jegyet vagy zsebkendőt. Két oldalt és alul rávarrjuk a táskára. A felső részt nem varrjuk rá, hiszen ott lesz a zseb nyílása.

Most következhet **a táskánk pántjának felvarrása (7)**. Döntsük el, hogy milyen hosszú lesz a pánt. Két szempontot vegyünk figyelembe: a viselője magasságát, és azt, hogy vállon vagy keresztben szeretné viselni. Lehet állítható megoldást is választani, de mi most első munkadarabként a legegyszerűbb fix pántú táskát készítjük el. A pánt méretét legkönnyebben és legpontosabban úgy állapíthatjuk meg, ha lemérjük a várható viselési forma mentén. Ezt követően vágjuk hevedert a kellő méretre. Ha műszál as a heveder, akkor érdemes egy öngyújtóval elégetni a végeit varrás előtt, hogy megelőzzük a foszlódást. Ha pamut tartalmú, akkor pl. pelenkaöltéssel eldolgozzuk a széleit, vagy visszahajtva felvarrjuk, hogy ne kezdjen foszlani a pánt.

Ebben a fázisban eldönthetjük, hogy kívülről vagy belülről varrjuk fel a pántot. Ha kívülről varrjuk, akkor általában 2-3 cm-t kell ráhagyni, mert annyi részt fogunk rávarrni.

Ilyenkor a varrás minta egy téglalap, amibe egy x-et fogunk varrni sima öltéssel. Ezáltal több helyen is rögzítve van a pánt. Ezt a fajta varrást érdemes nagyobb táskáknál alkalmazni, ahol már előre tudjuk, hogy nagyobb teherbírásúnak kell lenni a pántnak. Ebben az esetben a pánt színével passzoló cérnával kell a varratot elkészíteni, mert abba kell, hogy beleolvadjon. **Kisméretű táskáknál** használhatjuk a másik módszert: 1-2 cm-t ráhagynak a pánt hosszára, és belülről egyenes sima varrással felvarrjuk a pántot. Ez a varrat általában a táskák szájával párhuzamos, és mivel kívülről látszik, ezért a táskák színével egyező színű cérnát kell használni. Ha azt szeretnénk, hogy a varrás díszítő funkciót is ellásson, akkor eltérő színű cérnát választunk. Érdemes legalább kétszer átvarni, hogy bírja a terhelést, és tartós legyen. A táskák mindkét oldalára felvarrjuk a hevedert, és el is készült a táskánk.

Variáció

Amennyiben szeretnénk, hogy **bélés (8)** is legyen a táskánkban, akkor az alábbi műveletekkel kell kiegészítenünk a varrást. Először itt is jussunk el a díszítési fázisig. Mielőtt összevarrnánk a táskánkat, egy papírra vagy zsírpapírra fektessük a zsebeket, és rajzoljuk körbe.

Erre a sablonra hagyjunk legalább 2 cm-t, ez lesz a varrásszél. **Vágjuk ki a mintát (9)**, és fektessük rá a bélésanyagunkra. Erre a legjobb a pamutvászon, mert a szatén, selyem nagyon csúszik, nehéz vele dolgozni, és könnyen szakad a gyakori használat során. Kiszabjuk a két darab bélést. Színt színnel szembe forgatjuk a darabokat, és sima öltéssel, színben egyező cérnával **összevarrjuk (10)** azokat. Kapunk egy kis, nyitott zsebet. Ezután összevarrjuk a két nadrágzsebet is szintén színt színnel összeforgatva. Most van két táskafarmánk, egy farmerből és egy bélésanyagból. Színt színével szemben egymásba csúsztatjuk a táskát és a bélést. Belül van a táska, kívül a bélés. Gombostűk segítségével egymáshoz rögzítjük a két anyagot, hogy ne mozduljanak el egymástól, könnyebb legyen az összevarrásuk. A táska szájánál kell elkezdenünk a két anyag összevarrását. Ha pántot szeretnénk úgy rávarni, hogy a pánt a bélés és a táska anyaga közé essen, akkor azt most kell elkészítenünk. A **pánt betűzésénél (11)** nagyon fontos, hogy a táska színére felgombostűzzük a megfelelő helyre.

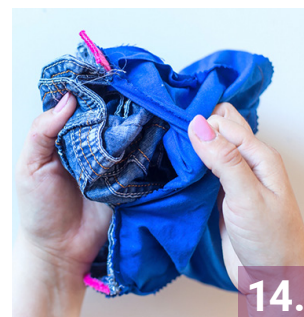

Mindkét oldalon megteesszük ezt. Ezután kifordítjuk a táskát, ügyelünk arra, hogy a pánt a bélésanyag és a farmer közé essen. Érdeemes vigyázni a pántra, mert előfordulhat, hogy a többszöri forgatás során megtekeredik, és akkor ki kell bontatnunk.

Varrjuk össze a táskát és a belső részt. (12)

Ahol a táska hátsó része lesz, ott **érdeemes egy nyílást hagyni (13)**, itt fogjuk kifordítani a táskát, és láthatatlan öltéssel megvarrjuk. **Fordítsuk ki a táskát. (14)** Legyünk óvatosak, nehogy megpatanjon a varrásunk. **Elkészült a belső bélés különleges és egyedi kistáskánk. (15)** Érdeemes átvasalni, hogy a szélek szépen kifeküdjenek.

TANÁCS - PRAKTIKA

A varrás megkezdése előtt tervezzünk! Vegyük figyelembe, hogy alkotásunk használati vagy díszítő célt fog szolgálni, ehhez mérten válasszunk alapanyagokat, díszítőelemeket.

A mai alkalommal megismert módszer segítségével készíthetünk az év bármely időszakában ünnepekhez vagy alkalmakhoz illő ajándéktárgyat, vagy egy új, divatos kiegészítőt, amely feldobja megjelenésünket.

Természetesen használhatunk lebontott hátsó zsebeken kívül szoknyát vagy nadrág komplett felső derékrészt, ekkor a szárazakat kell levágni, és egy nagyobb városi táskát készíthetünk belőle. Jól mutat a nadrágok vagy zsebes szoknyák első zsebes részeinek összevarrásával készült keresztpántos kistáska.

KÉRDÉSEK, FELADATOK AZ 1. FOGLALKOZÁS TÉMÁJÁHOZ AZ ÖNÁLLÓ MUNKA TÁMOGATÁSÁRA

Készítsenek költségvetést a mai alkalommal elkészített termékre vonatkozóan! Ennek segítségével az otthon készítendő tárgyak költsége is könnyebben kiszámolható lesz.

A táblázat „szükséges mennyiségek ára” oszlopban azokat az eszközöket és anyagokat, amelyek rendelkezésre állnak, és amelyek megoszthatók a csoport tagjai között, 0 Ft-tal szerepeltessék. Osszák el azokat az eszközt közösen használók számával, és mindenki a rá eső részösszeget írja a táblázatába.

Közösségépítő lehetőség, ha a csoport tagjai jelzik, hogy a foglalkozást követően párban vagy csoportban dolgoznak együtt. Ebben az esetben lehetnek olyan költségtényezők, amelyek szintén 0 Ft-tal szerepelhetnek az „aktuális” oszlopban, ha azok a párok valamelyikének vagy a csoport egy-egy tagjának rendelkezésére állnak, és a munka során megoszthatók. Ebben az esetben az együtt dolgozó résztvevők kalkuláljanak közösen.

Szükséges eszközök, alapanyagok	Mennyiség	ár/db ár/m2 ár/egység	ár/felhasználható mennyiség
Összesen:			

A foglalkozás résztvevői válaszolják meg a kérdéseket, és végezzék el a feladatokat!

Tervezze meg lépésről-lépésre egy közepes méretű kistáskának az elkészítését!
A szabad területre rajzolhat is!

Írja le egy nadrágzseb lebontásának folyamatát!
Milyen eszközökre van szükség hozzá? Mire kell vigyázni?

Írja le, milyen öltéstípusokat használt a mai munka során!

Írja le, hogyan, mekkora anyagot jelölünk, és vágunk ki a táska béléséhez!

Írja le a pánt rögzítésének 3 megismert módszerét!

Milyen díszítőelemekkel ismerkedtünk meg a mai alkalommal?
Táska készítésénél mikor, hogyan használjuk ezeket?

2. FOGLALKOZÁS: KÉSZÜLJÜNK AZ ISKOLÁRA

Bevezetés

Második foglalkozásunk témájaként praktikus, hétköznapiakban is használható, viszonylag egyszerű, mutatós, és szintén gyorsan sikerélményt eredményező tárgyak elkészítését terveztük. Biztosan többen szembesültünk azzal, hogy egy gyermek beiskolázásakor mennyi eszközre van szükség, ami jelentős kiadással jár. A mai alkalommal olyan tárgyakat fogunk készíteni, amelyekkel egyedivé tudjuk tenni az óvodás vagy iskolás gyermekek felszerelését, örömet szerezhetünk nekik, és pénztárcánkat is kímélhetjük.

Tolltartó, vagy neszesszer készítése

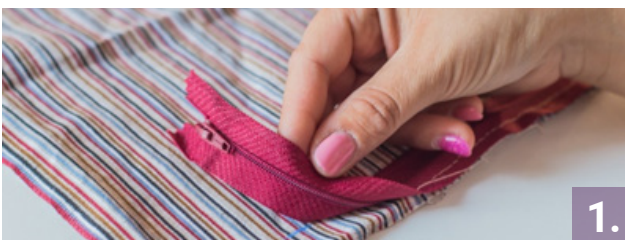
Hozzávalók

- 30*27 cm-es vászon
- 25 cm-es cipzár, nem bontható
- cérna
- varróút
- olló
- gombostű

Bár mi most vászonból fogunk dolgozni, a varrásához választhatunk farmert, vastagabb pamut-vásznat, de akár még viaszos vásznat is. Sokunk otthonában található a szekrény eldugott zugában rég nem használt vagy kidobásra váró darabokat.

Leírás

Válasszuk ki az anyagot, amellyel dolgozni szeretnénk, és szabjunk ki egy 30*27 cm-es négy-szöget. Az anyag szélessége rajtunk múlik, egy tolltartóhoz érdemes legalább 27 cm-es darabbal dolgozni, mert mire leesik a varrásszél máris csak 25 cm-es lesz. Ez a méret praktikus, mert beférnek a ceruzák, tollak, ha tolltartónak szánjuk, vagy megfelelő hely jut a szemceruzának, púdernek, kistükörnek és szempillaspirálnak, ha neszesszernek varrjuk.

Keressünk egy kedvünkre való, az anyagunkhoz illő, nem bontható cipzárt. Jó, ha a **húzózár (1)** egy kicsit rövidebb az anyagunktól, ezért egy 25 cm-es cipzárral dolgozunk. Ha a méterben kapható cipzárok közül választunk, akkor ne felejtsünk el kicsit is venni hozzá.

Hajtsuk ketté az anyagunkat a hosszabbik oldal mentén úgy, hogy szín színnel szemben legyen, kifelé pedig az anyag fonákja. Illesszük a cipzárt az anyagra. Nagyon figyeljünk, hogy a cipzár is a színével illeszkedjen az anyag színére.

Gombostűzzük fel a cipzár egyik felét az egyik anyagszélre (2), a másik felét a másik szélre. Ezután láncöltéssel varrjuk fel a cipzárt az anyagra.

Az oldalak varrását akkor kezdjük el, ha a cipzárt már mindkét oldalra felvarrtuk. Nyugodtan varrhatunk a cipzár végektől beljebb is, ha szeretnénk. Ilyenkor a cipzár kicsit íves lesz. Ha a cipzár végeinél kezdjük a varrást, akkor kicsit hegyesebb, csücskösebb lesz a cipzár végénél a tolltartónk vagy neszesszerünk sarka.

Miután végigvarrtuk mindkét oldalt, vágjuk le a lenti sarkok csücskeit. Ezt azért kell megtennünk, hogy szebb legyen a sarok. Vigyázzunk a levágásánál, hogy a varratba nehegybelevágjunk, mert akkor lebomlik a varrás.

A belső varratok széleit tisztázzuk cikk-cakk ollóval vagy pelenkaöltéssel. Ha elkészültünk, kifordítjuk a munkánkat és **kész is a tolltartó, neszesszer (3).**

Természetesen ezt az egyszerű tartót még az oldalsó szélek összevarrása előtt díszíthetjük szinte bármivel, így még mutatósabbá, egyedibbé varázsolhatjuk. Lehet csipkét, szalagot, gombot, ringlit, flittereket varrni az anyagra, vagy hímezhetünk rá nevet, mintát, mindennek csak a képzeletünk szab határt. Érdekes kísérletezni, néha egy kis apróság is rengeteget emel az összképen.

PRAKTIKA, ÖTLET

Két anyagból is varrhatjuk a neszesszert. Ha két anyagból dolgozunk, akkor az egyik anyagot felvarrjuk a cipzár egyik oldalára, a másikat a másik oldalára, majd ezután körbevarrjuk a cipzár egyik végétől a másik végéig az anyagokat, hiszen nem csak az oldalakat kell összevarrunk, hanem az alját is.

Ez például akkor jó, ha vannak megmaradt kisebb darab anyagaink, amelyeket így tudunk hasznosítani. Rendkívül mutatós, egyedi használati tárgyakat tudunk így készíteni ajándékba vagy jótékony célra is.

Babzsák

A babzsák már gyerekkorunkban is jól bevált eszköz volt az óvodában és az iskola alsó tagozatában a tanórákon, és fejlesztésre is sokat használják.

Hozzávalók

- két kisebb maradék pamutvászon
- cérna
- varró tű
- olló
- gombostű
- töltelék anyag pl.: rizs, bab, műanyag granulátum

Leírás

A pamutvászonból **vágjuk ki (1)** a számunkra megfelelő méretű darabokat. Mivel a babzsák mérete nem meghatározott, így teljes mértékben a mi döntésünk mekkorát készítünk. Azt feltétlenül vegyük figyelembe, hogy milyen korú gyermeknek és milyen célra szánjuk a babzsákot. Kész babzsák már 10*10 cm-es, 15*15 cm-es, 10*15 cm-es és 15*25 cm-es méretben is kapható a boltokban.

Ha kivágtuk a két oldalt, munka előtt feltétlenül párosítsuk úgy, hogy pontosan illeszkedjenek egymáshoz.

Az anyagokat úgy fogjuk össze, hogy a színt színnel szembe fordítjuk (belül van a színe) és **elkezdjük sima öltéssel a körbevarrást (2)**. Nagyon fontos, hogy legalább 0,5-1 cm-es varrasszélünk maradjon körben. Lehetőleg minél kisebb öltésekkel dolgozzunk, hogy a töltelék ne tudjon kiszóródni.

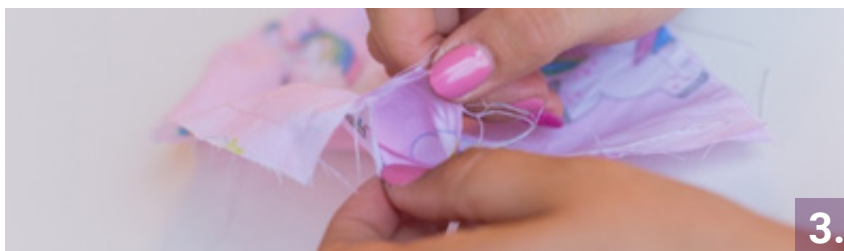
PRAKTIKA, ÖTLET

Nagyon figyeljünk oda a varrás elkészítésére, mert ha kiszakad a babzsák, akkor a töltelékanyag gurul mindenfelé, ha rálépünk, könnyen elcsúszhatunk, illetve kisebb gyermekek lenyelhetik. A balesetek elkerülése érdekében két megoldást is lehet alkalmazni. Vagy kétszer körbe varrjuk az anyagot, ezzel megerősítve a varrást, vagy két rétegből varrjuk.

Most is, mint minden kifordítandó és/vagy töltendő termék készítésénél hagyjunk egy kis nyílást, amit nem varrunk be.

Fordítsuk ki az anyagot (3).

Készítsük elő a töltőanyagot.

PRAKTIKA, ÖTLET

Töltelékanyagként használhatunk természetes anyagokat, mint például rizs vagy bab, mint nagymamáink. Ha ezeket használjuk, akkor a kész termékünket nem lehet mosni, zsízsíkes lehet, emiatt nem lesz sokáig használható. Időszakonként bontani és újratölteni kell, vagy újat varrni. Manapság már inkább olyan műanyag granulátumot használunk tölteléként. Így az elkészített zsákocskát mosógépben is lehet mosni, viszonylag könnyen ki is szárad, ezáltal higiénikus, és az elkészített termék sokáig használható marad.

Megkezdhetjük a feltöltést (4). A babzsákunkat ne tömjük meg túlságosan, mert akkor nem lehet a célnak megfelelően használni. Maradjon kézzel könnyen formálható.

PRAKTIKA, ÖTLET

Ha ülőzsákot vagy párnát készítünk, nagyobb és erősebb anyagot valamint jóval több töltelékanyagot kell használni, hogy a célnak megfelelő tartást biztosítson.

Amikor elkészülünk a töltéssel, láthatatlan öltésekkel varrjuk be a lyukat. A biztonság kedvéért ezt is átvarrhatjuk kétszer. El is készültünk, és biztosan nem lesz még egy ilyen, hacsak nem többet készítünk. Ebben az esetben az egész csoportnak, osztálynak egyen babzsákja lesz. Ez is jó ötlet.

PRAKTIKA, ÖTLET

Ugyanezen módszerrel készíthetünk illatszákocskákat is, ha töltelékanyagként szárított, morzsolt levendulát, vagy bármely más illatos fűszernövényt használunk.

Szekrénybe akasztva a levendulazsák megakadályozza a molyosodást.

KÉRDÉSEK, FELADATOK A 2. FOGLALKOZÁS TÉMÁJÁHOZ AZ ÖNÁLLÓ MUNKA TÁMOGATÁSÁRA

Készítsenek költségvetést a mai alkalommal elkészített termékre vonatkozóan! Ennek segítségével az otthon készítendő tárgyak költsége is könnyebben kiszámolható lesz.

A táblázat „szükséges mennyiségek ára” oszlopban azokat az eszközöket és anyagokat, amelyek rendelkezésre állnak, és amelyek megoszthatók a csoport tagjai között, 0 Ft-tal szerepeltessék. Osszák el azokat az eszközt közösen használók számával, és mindenki a rá eső részösszeget írja a táblázatába.

Közösségépítő lehetőség, ha a csoport tagjai jelzik, hogy a foglalkozást követően párban vagy csoportban dolgoznak együtt. Ebben az esetben lehetnek olyan költségtényezők, amelyek szintén 0 Ft-tal szerepelhetnek az „aktuális” oszlopban, ha azok a párok valamelyikének vagy a csoport egy-egy tagjának rendelkezésére állnak, és a munka során megoszthatók. Ebben az esetben az együtt dolgozó résztvevők kalkuláljanak közösen.

Szükséges eszközök, alapanyagok	Mennyiség	ár/db ár/m2 ár/egység	ár/felhasználható mennyiség
Összesen:			

A foglalkozás résztvevői válaszolják meg a kérdéseket, és végezzék el a feladatokat!

Tervezze meg lépésről-lépésre egy kisméretű, 4-6 ceruza és toll tárolására alkalmas tolltartó elkészítését! A szabad területre rajzolhat is!

Írja le, milyen öltéstípusokat használt a mai munka során!

Írja le, hogy babzsák, ülőpárna, kispárna töltéséhez
milyen töltelékanyagokat használhatunk! Melyik miért jó?

Milyen veszélyforrást hordoznak az ilyen apró töltelék tartalmazó termékek?

Hogyan tudjuk az elkészített terméket biztonságosabbá tenni?

Írja le, milyen cipzárt válasszunk tolltartó készítésekor!

3. FOGLALKOZÁS: PIHE-PUHA PÁRNÁK

Harmadik foglalkozásunkra szintén praktikus, hétköznapiakban is használható, de viszonylag egyszerű, mutatós, és szintén gyorsan sikerélményt okozó tárgyak elkészítését terveztük. A mai foglalkozáson tanultakkal és egy kis kreativitással nagyon sok meglepetés, ajándék- és dísz tárgy készítésére leszünk képesek.

Párnahuzat többféle megoldással

Bevezetés

Párnahuzatokat bármely eseményre vagy a lakás díszítésének céljából készíthetünk. Hiszen ki ne örülne egy egyedi díszpárna- vagy egy mutatós, esetleg vicces székpárna huzatnak?

Előkészület

Huzat készítésekor nagyon fontos annak a párnának a mérete, amelyre a huzatot szánjuk. Mérjük meg a párnánkat, hogy ki tudjuk számolni a szükséges anyagmennyiséget.

Válasszuk ki a huzathoz az anyagot.

Amennyiben pamutvászonból, vagy egyéb beavatást igénylő anyagból szeretnénk készíteni, vegyük figyelembe, hogy beavatás során, - amit megmunkálás előtt el kell végeznünk, - körülbelül 10%-ot zsugorodik minden irányban az alapanyagunk. Ennyit rá kell számolni a szükséges méretre.

Például: Ha van egy 43*43 cm-es párnánk, akkor ehhez legalább 55-60 cm-es anyagot kell vennünk, mert a párna vastagságával is kell kalkulálnunk. A pamutvásznak általában 140 vagy 150 cm szélességben kaphatók, ezért egy 60 cm-es darab elegendő a párnahuzatnak.

PRAKTIKA, ÖTLET

Párnahuzat varrásához kiválóan alkalmas egy kis sötétítő függöny maradék is, amit legtöbbünk szekrényében szintén találni, ezért az alapanyagra nem feltétlenül kell költenünk. Ha saját kedvtelésünkre, nappalink szépítésére készítjük a díszpárna huzatokat, máris a függönyünkkel harmonizáló párnáink lesznek, ezzel szebbé, elegánsabbá varázsolhatjuk otthonunkat. Most is ilyen sötétítő függöny maradékkal dolgozzunk.

Hozzávalók

- a párnánk mérete és a választott elkészítési módszer szerint kiszámolt anyag
- tű
- cérna
- olló
- gombostű
- cipzár

Bújtatott megoldás leírása

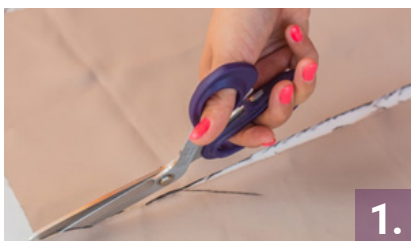
Az anyag elejének kiszabásánál a párna méretéhez képest 1-1 cm-t kell körben ráhagyni a varrás-szélnek. Először kiszabjuk az párna előoldalát. Nagyon fontos, hogy mindig a fonákoldalon szabunk, sosem a színén, mert ha véletlenül olyan szabókrétát használunk, ami nem távolítható el az anyagból, akkor kárba veshet a munkánk.

PRAKTIKA, ÖTLET

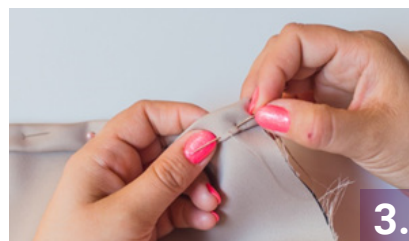
Ha mintás anyaggal dolgozunk, szabás előtt meg kell néznünk, hogy helyezkednek el a minták az anyagon. Döntsük el, hogy szeretnénk látni a mintát a huzaton. A nagyobb mintás anyagot érdemes úgy szabni, hogy a fő motívum a párnahuzat közepére kerüljön.

1.

2.

3.

Amikor készen vagyunk a bújtható rész levarrásával, beszegésével, egymásra illesztjük a párna elejét és a hátát. Az előoldal színére színnel szembefordítva ráfektetjük a két hátoldali darabot úgy, hogy a bújthatónak beszegett szélek nézzenek egymás felé. Megnézzük, hogyha összeillesztjük a tetejét és az alját, mekkora az átfedés a bújtható résznél. Ideális, ha legalább 5 cm átfedésünk van. Ha pontosan összeillesztettük az elő- és hátoldalt, és megvan a szükséges átfedés a bújthatónál, akkor a hátoldali, - de most még csak a hátoldali - darabokat összegombostúzzuk. Fontos, hogy még ne tűzzük össze az elejével, mert most csak a bújtható részt alakítjuk ki.

Ezután helyezzük a hátoldalra színt színnel szembe a fedőlapot, a párnahuzat elejét, és gombostűvel rögzítsük egymáshoz azokat. Ezt követően varrjuk körbe a huzatot, a szélektől 1 cm távolságra. Hogyha ezzel is elkészültünk, akkor a sarkokat vágjuk le azért, hogy a csücskök szebbek legyenek. Ha nagyon könnyen foszló anyaggal dolgoztunk, akkor pelenkaöltéssel körbe kell varrnunk a széleket, ha nem foszló anyaggal dolgoztunk, akkor elég cikk-cakk ol-

lóval körbevágni, így tisztázva a széleket. **Elkészült a bújthatós párnahuzatunk, húzzuk rá a párnánkra. (4)**

PRAKTIKA, ÖTLET

Ha egyszínű anyagból dolgozunk, díszíthetjük a párnahuzatunkat hímzéssel, felvarrókkal, név vagy monogram feltüntetésével. Egyedi, személyre szóló meglepetést készítve. Arra figyeljünk, hogy mindezt az összevarrás előtt készítsük el.

PRAKTIKA, ÖTLET

Ott, ahol az átfedés van a felső és az alsó rész között, az oldalaktól egy centiméterre a bújtható nyílásra merőlegesen az átfedést pár öltéssel összeölt-hetjük, hogy ne csússzanak szét a pontosan összeillesztett anyagok.

4.

Cipzáras megoldás

Leírás

Mérjük le a párnánk méretét, és 1-1 cm-es varrásszélt rászámolva szabjunk két egyforma darabot az anyagunkból. Döntsük el, hogy a párna melyik oldalán lesz a cipzár. Általában az alsó, hosszanti oldalra szoktuk bevarrni. Keresünk az anyagunkhoz színben illő, nem bontható műanyag cipzárt. A cipzár vagy pont olyan hosszú legyen, vagy egy picit rövidebb, mint az anyagunk.

Fektessek le az anyagokat, színt színnel szembe fordítva, pontosan összeillesztve. Helyezzük rá a cipzárt. Először **jelöljük meg a varrásszélt (1)** az anyag szélétől számítva 1 cm-re, ez az első függőleges jelölésünk. A következő feladat bejelölni a cipzárvarrás helyét, a cipzár végétől 1 cm-re. Itt fogjuk elvarrni a cipzárt. Ez a második függőleges jelölésünk. Két-két függőleges vonalunk lesz az anyag széleinél: a párna varrásszéle 1 cm az anyagszéltől, és a cipzár két végétől számított még 1 cm a cipzárvarrás helye.

Jelöljük meg vízszintes vonallal a varrásszél és a cipzárvarrás jelölésén, hogy **hova fog kerülni a cipzár (2)**. Ez körülbelül egybeesik az eddig megszokott varrásszéllal, azaz az anyag szélétől 1 cm. Most megvarrjuk a vízszintes vonal mentén (cipzár helye) az anyag mindkét végén csak a varrásszél és a cipzárvarrás közötti részt, azaz 1-1 cm-t. A cipzár ide a két varrat közé fog bekerülni.

Égessük el a cipzár végét, ha méteres cipzárt használunk. Miután megvarrtuk ezt a két kis csíkot, a csík mentén **hajtsuk fel az anyagot (3)**, a varrásszélt a cipzár oldalán. A könnyebb és szebb munka érdekében érdemes a behajtás mentén körömmel végighúzni az anyagot, mert így, mint egy vasalt él megmarad a vonal. Végig is gombostűzhetjük az anyagot a felhajtás mentén, vagy a legjobb, ha van a kezünk ügyében vasaló, és szétvasaljuk.

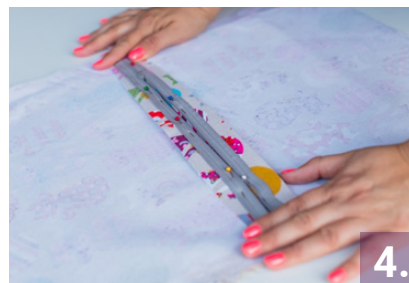
A varrásszél jelölése mentén két erős vonalat kapunk, ami a varrásnál fog nekünk segíteni az egyenes varrásvonalat tartani. Kinyitjuk a cipzárt, behelyezzük a szétnyitott huzat nyílásába, és **körbegombostűzzük a cipzárt (4)** a felhajtott varrásszéltre.

Kifordítjuk a huzatot, színt színnel szemben tartjuk. Körbegombostűzzük az egész huzatot. Ezután 1 cm-re az anyagszéltől körbevarrjuk a huzatot és a cipzárt is.

PRAKTIKA, ÖTLET

Szabáskor érdemes kettéhajtott anyagon dolgozni, mert így elég egyszer rajzolni, szabni, vágni. Ahhoz, hogy ne csússzon el az anyag egymáson, érdemes összegombostűzni őket.

PRAKTIKA, ÖTLET

Fontos, hogy a cipzár egy kis részen ki legyen húzva (5), - ha esetleg varrás megkezdésekor behúztuk, - mert itt fogjuk kifordítani a huzatot.

Ezután a sarkokat levágjuk (6, 7), hogy szebb legyen a párna csücske. Kifordítjuk, levasaljuk és el is készültünk (8).

PRAKTIKA, ÖTLET

A mai foglalkozáson tanultakat egy kis kreativitással megfűszerezve készíthetünk dekoratív, kedves formapárnákat, mint például a gyerekszoba díszeként egy felhőpárnácskát. Ekkor az elő és a hátlapot úgy varrjuk össze, hogy hagyunk egy kis nyílást, ahol kifordítjuk, beletesszük a töltőanyagot, majd láthatatlan öltéssel bezárjuk, mint a babzsák esetében.

KÉRDÉSEK, FELADATOK A 3. FOGLALKOZÁS TÉMÁJÁHOZ AZ ÖNÁLLÓ MUNKA TÁMOGATÁSÁRA

Készítsenek költségvetést a mai alkalommal elkészített termékre vonatkozóan! Ennek segítségével az otthon készítendő tárgyak költsége is könnyebben kiszámolható lesz.

A táblázat „szükséges mennyiségek ára” oszlopban azokat az eszközöket és anyagokat, amelyek rendelkezésre állnak, és amelyek megoszthatók a csoport tagjai között, 0 Ft-tal szerepeltessék. Osszák el azokat az eszközt közösen használók számával, és mindenki a rá eső részösszeget írja a táblázatába.

Közösségépítő lehetőség, ha a csoport tagjai jelzik, hogy a foglalkozást követően párban vagy csoportban dolgoznak együtt. Ebben az esetben lehetnek olyan költségtényezők, amelyek szintén 0 Ft-tal szerepelhetnek az „aktuális” oszlopban, ha azok a párok valamelyikének vagy a csoport egy-egy tagjának rendelkezésére állnak, és a munka során megoszthatók. Ebben az esetben az együtt dolgozó résztvevők kalkuláljanak közösen.

Szükséges eszközök, alapanyagok	Mennyiség	ár/db ár/m2 ár/egység	ár/felhasználható mennyiség
Összesen:			

A foglalkozás résztvevői válaszolják meg a kérdéseket, és végezzék el a feladatokat!

[illegible]

Írja le, milyen párnahuzat varrására alkalmas módszerrel ismerkedett meg a mai munka során!

Írja le, milyen öltéstípusokkal dolgozott a mai munka során!

Írja le, milyen alapanyagok közül választhatunk párna készítésekor!
Milyen kritériumokra kell különösen figyelni?

Írja le, hogyan varrunk cipzárt párnahuzatba!

4. FOGLALKOZÁS: A SOKSZÍNŰ PATCHWORK

Bevezetés

Napjainkban nagyon divatos patchwork (foltvarrás). A használhatatlan, maradék anyagaink összevarrásával készíthetünk praktikus használati tárgyakat, úgy, hogy sok mindent hasznosítunk, és nem vész kárba szinte semmi. A foltvarrással készült darabok általában színesek, vidámak, különlegességük az elkészítés mozzanataiban, a felhasznált darabok formáiban rejlenek. A foltmozaik technikával készült ágytakaró, szőnyeg egy csapásra otthonossá varázsolja környezetünket. Ezzel a technikával kedves, egyedi, személyes meglepetéseket - például táskát, párnát, könyvborítót - készíthetünk barátainknak, rokonainknak vagy magunknak.

Néhány ügyes színválasztás vagy egyedi forma olyan különleges dolgokat eredményez, hogy ameddig ki nem próbáljuk, el sem hinnénk. A mai alkalommal a mintákkal és a színekkel fogunk kicsit kísérletezni, kiprobáljuk a patchwork technikát, és egyedi, finom színharmonia létrehozására törekszünk.

Alátétkészítés patchwork technikával

Bevezetés

Alátétünk elkészítéséhez ismerkedjünk meg egy viszonylag könnyű, látványos illetve gyors módszerrel.

Hozzávalók

- pamutvásznak
- flíz
- tű
- cérna
- olló

Leírás

Párnánkhöz **válasszunk néhány egymással harmonizáló pamutvásznat (1)**. A patchwork technika „nagyon szereti” az apró mintákat és pasztellszíneket. Most nem szükségesek nagy darabok, mert tetszőleges, de **egyforma méretű hatszögeket kell kivágnunk belőlük (2)**. Hátoldalnak érdemes egyszínű anyagot választani. Minden darabon **hajtsuk fel az 1-1 cm-es varrásszéleket (3)**. Ha van vasalónk, vasaljuk le, ha nincs, simítsuk le erősen, gombostűzzük végig, mert ezek a vonalak fognak segíteni az egyenes varrásban. Tegyük egymás mellé a hatszögeket, és rendezzük el kedvünk szerint úgy, ahogy össze fogjuk varrni. Ha megvan a kívánt sorrend, a hajtásvonal mentén egyenes öltéssel kezdjük meg a hatszögek összevarrását. Próbáljunk minél kisebb, egyenletes öltésekkel dolgozni.

Így néznek ki az **összevarrt blokkok (4)**. Ezzel a módszerrel készítsünk el annyi blokkot, amennyi a tervezett alátétünk méretéhez szükséges. Ha **összevarrtuk az összes darabot (5)**, és van lehetőségünk vasalásra, színével lefelé fektessük az anyagunkat a vasalódeszkára, hajtsuk szét az anyagszéléket, és vasaljuk le azokat.

PRAKTIKA, ÖTLET

Nézzük át alaposan a munkánkat, az esetleges hibákat most még lehetőségünk van kijavítani.

A felső résznek szánt anyagot **össze fogjuk most varrni egy flízzel (6)**, hogy legyen egy kis vastagsága, tartása majd az alátétünknek. Ehhez vágjunk egy kicsit nagyobb flízt, mint az elkészített felső rész. Gombostűzéssel rögzítsük a felső részt a flízhez, és varrjuk körbe egyenletes, egyenes varrással a tervezett alátét méretének megfelelően, 1 cm széles varrásszélességgel.

PRAKTIKA, ÖTLET

A felső részt mindig nagyobb méretűre kell készítenünk, mint a tervezett munkadarab, ezért le fognak esni anyagdarabok. Ettől nem kell megijednünk, a varrások nem fognak szétcsúszni, ha pontosan dolgoztunk. A közepes vastagságú, vagyis a 150-es fliz bőven elég nekünk ehhez a munkához.

Ha összevarrtuk az előoldalt a flízzel, elkezdhetjük a hátoldal kiszabását. A hátoldal legyen nagyobb, mint az előzőleg levágott előlap, mert a szélein fel fogjuk hajtani az előlapra, így fogjuk elkészíteni az alátétünk keretét. Ehhez általában 4-5 cm-t kell ráhagynunk minden oldalon.

A hátlapot fektessük a színével lefelé fordítva az asztalra, felénk a fonák oldala legyen. Az **előlapot fektessük rá (7)** lehetőleg pontosan a hátlap közepére, színt színnel szembe fordítva, vagyis úgy, hogy annak színoldala felénk nézzen. **Gombostűzzük össze (8)** az anyagokat. A felső részt 1 cm-es varrásszélességgel rávarrjuk az anyagra. Varrunk egyenletesen, egyenesen.

PRAKTIKA, ÖTLET

Gombostűzéskor nagyon kell figyelnünk, hogy véletlenül se toljuk el a felső lapot az alsóhoz képest. Nagyon fontos, hogy sűrűn rögzítsük egymáshoz a két anyagot. A gombostűt az anyag közepétől kifelé szúrjuk az anyagba.

Ezt követően az **alsórész hosszabbra vágott széleit felhajtjuk (9)** a felső részre, és körben levasaljuk. Ezt követően kihajtjuk a levasalást, és a széleknél **1 cm-t visszahajtunk (10)**.

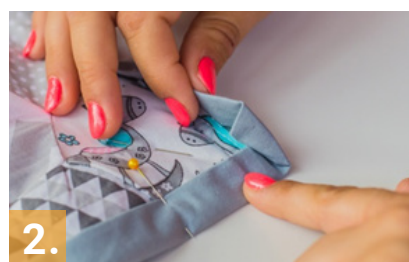
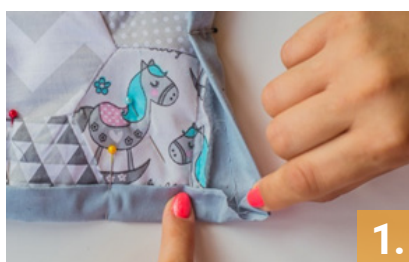
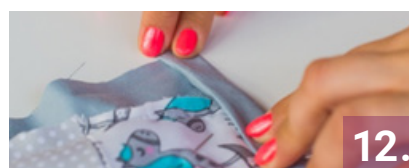
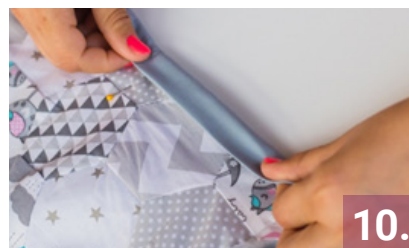
A visszahajtás lehet nagyobb is, csak arra figyeljünk, hogy mindenhol ugyanakkora legyen. Ez a hajtás fogja adni az alátétünk szegélyének nagyságát.

Két vasalásunk, hajtásunk van, egy élvasalás és egy úgynevezett betétvasalás. A levasalt szegélyt, vagyis a dupla réteget felhajtjuk az előoldalra, és **legombostűzzük (11)** úgy, hogy a sarkokban szabadon hagyunk 4-4 cm-t, amit ugyan behajtunk, de nem tűzünk le. Erre a sarkok esztétikus eldolgozásához lesz szükségünk.

A **sarkoknál (12)** először az egyik, majd az arra merőleges oldalt hajtjuk be. A sarokban a két hajtásnak derékszöget kell bezárni. Mivel a sarkok hajtásánál akkora anyagfelesleg keletkezik, hogy nem tudnánk szépen eldolgozni, levarni, ezért itt összefogjuk a felesleges anyagot és levágunk belőle. Nagyon fontos, hogy a hajtástól **legalább 1,5 cm-re vágjuk le (13)** az anyagot. Ezután a csücsköt átlósan be tudjuk már hajtani, és rögzíthetjük a gombostűkkel. A levasalások következményeként jól láthatjuk, hogy merre hajlik az anyag. Ugyanígy járunk el a többi sarok esetében is.

Ha körben és **minden saroknál szépen rögzítettük a szegélyt (1-4)**, akkor kicsi, egyenletes öltésekkel, a szegély belső szélétől körülbelül 1 mm-re, -mindenképpen egyenletes távolságot tartva, hogy szép legyen, -varrjuk körbe az alátét szegélyét.

Elkészült az igazán egyedi, mutatós, divatos alátétünk! (14) Mielőtt használatba vennénk, vasaljuk át, hogy egyenesen kifejdjön az asztalon.

KÉRDÉSEK, FELADATOK A 4. FOGLALKOZÁS TÉMÁJÁHOZ AZ ÖNÁLLÓ MUNKA TÁMOGATÁSÁRA

Készítsenek költségvetést a mai alkalommal elkészített termékre vonatkozóan! Ennek segítségével az otthon készítendő tárgyak költsége is könnyebben kiszámolható lesz.

A táblázat „szükséges mennyiségek ára” oszlopban azokat az eszközöket és anyagokat, amelyek rendelkezésre állnak, és amelyek megoszthatók a csoport tagjai között, 0 Ft-tal szerepeltessék. Osszák el azokat az eszközt közösen használók számával, és mindenki a rá eső részösszeget írja a táblázatába.

Közösségépítő lehetőség, ha a csoport tagjai jelzik, hogy a foglalkozást követően párban vagy csoportban dolgoznak együtt. Ebben az esetben lehetnek olyan költségtényezők, amelyek szintén 0 Ft-tal szerepelhetnek az „aktuális” oszlopban, ha azok a párok valamelyikének vagy a csoport egy-egy tagjának rendelkezésére állnak, és a munka során megoszthatók. Ebben az esetben az együtt dolgozó résztvevők kalkuláljanak közösen.

Szükséges eszközök, alapanyagok	Mennyiség	ár/db ár/m2 ár/egység	ár/felhasználható mennyiség
Összesen:			

A foglalkozás résztvevői válaszolják meg a kérdéseket, és végezzék el a feladatokat!

Mi a patchwork? Milyen termékek készítéséhez tudná használni ezt a módszert?

**Tervezze meg lépésről-lépésre egy patchwork bébi takaró elkészítését!
Gondolja át, milyen kritériumoknak kell megfelelni az alapanyagoknak, a bélésanyagnak!
A szabad területre rajzolhat is!**

Írja le, hogyan kell eldolgozni egy külső szegély sarkait! Mire kell különösen figyelni?

Írja le a foltmozaik technika alkalmazása esetén az egyes darabok összeillesztésének menetét!

Írja le, vajon hogyan készítené szabásmintát egy hatszög alapú tartókához!

Írja le, hogy a mai munka során az alátéthez milyen töltőanyagot használtunk?
Mi volt a választás oka?

Írja le, milyen öltéstípusokkal dolgozott a mai munka során!

Írja le, mit gondol!
A foltvarrásos módszerrel készült termékeket miért nem szoktuk díszíteni?

5. FOGLALKOZÁS: TÁROLÓKAT MINDENHOVÁ!

Bevezetés

Kisebb vagy nagyobb zsebes tárolókra mindig szükségünk van. Gondoljunk arra, hogy kollégiumban, iskolában, óvodában, a fürdőszobában vagy egy szék hátoldalán is praktikus lehet. A mai alkalommal olyan zsebes tárolót készíthetünk, amely segíthet a rendszerezésben, vagy csak vidám színével feldobja környezetünket, hangulatunkat.

Zsebes tároló készítése

Bevezetés

Készítsünk egy székre akasztható tárolót, amelyet otthon az étkezőszéken, íróasztalszéken szívesen használnánk, vagy iskolába, óvodába hasznos kiegészítő lehet a gyermekeknek.

Hozzávalók

- pamutvászon, a szék hátamlájának a mérete és a zsebek számának megfelelő méretben
- vasalható közbélés
- ferdepánt díszítésnek, széleknek
- köpperszalag vagy heveder az akasztónak
- tépőzár
- varróút
- varrócérna
- olló

PRAKTIKA, ÖTLET

Alapanyagnak most is választhatunk a szekrényben megbújó maradékokból vagy még ki nem dobott lyukas farmerekből.

Ha többféle anyagból készítjük a tárolót, még mutatósabb végeredményt kapunk, de most is vegyük figyelembe, hogy a túl sokféle és túl tarka nem biztos, hogy szebb végeredménnyel jár. Maximum 3 különböző alapanyag használatát javasoljuk, például egyféle a hátlap, a zsebek pedig még legfeljebb kétféle anyagból készüljenek.

Leírás

Szabjuk ki a szükséges anyagokat. Először a hátlapnak 2 db vásznat vágjunk le. A méret meghatározásához mérjük meg a széket, amire készítjük a tárolót. Mi most körülbelül 33*33 cm-es négyzet alapú tárolót készítünk, ennek megfelelően szabjunk ki két darab 35*35 cm-es hátlapnak való vásznat. Ezt követően szabjuk ki a zsebeket is. Ezek lehetnek négyzet vagy téglalap alakúak. A zsebek mérete a hátlap méretétől és a saját ízlésünktől függ.

Mi most összesen 4 téglalap alakú zsebet fogunk készíteni. Ehhez 8 darab kiszabott anyagra van szükségünk. Az 1. zsebhez szabjunk ki 2 db 30*35 cm-es, a 2. zsebhez 2 db 26*45 cm-es, a 3. zsebhez 2 db 20*35 cm-es és a 4. zsebhez 2 db 15*35 cm-es anyagot.

Hogy tárolónknak tartást, merevséget adjunk, közbélést is fogunk használni, ezért abból is szabjunk ki minden zsebhez 1-1 darabot. A közbélést vasalóval visszük fel az anyagra varrás előtt. A közbélés egyik oldala a rajta lévő ragasztóréteg miatt kézzel tapinthatóan rücskösebb. Mindig a közbélés ragasztós oldalát fektetjük az anyagunk fonák oldalára, és így vasaljuk le.

PRAKTIKA, ÖTLET

Vasaláskor érdemes sütőpapírt vagy zsírpapírt használni, hogy a közbélés egy kis figyelmetlenség vagy kapkodás következtében nehogyan az anyag helyett a vasalóra ragadjon. A vasalót nem tologatjuk a sütőpapíron, mint ingvasalás közben, hanem rányomjuk, felemeljük, arrébb tesszük, megint rányomjuk, és így haladunk végig.

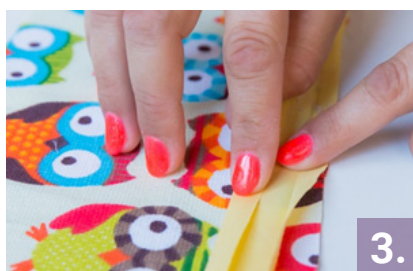
Miután kiszabtunk mindent, **vasaljuk a közbéléseket úgy a zseb anyagok hátuljára (1)**, hogy minden méretű zsebünkhöz készüljön egy-egy darab közbéléses anyag.

PRAKTIKA, ÖTLET

Létezik mindkét oldalán ragasztós közbélés is. Ha ilyennel dolgozunk, akkor a két zseb anyag közé kell fektetni a közbélést, és zsírpapír vagy sütőpapír alatt kell vasalni. Ha vastagabb zsebeket vagy hátoldalt szeretnénk, - esetleg nincs vasaló a kezünk ügyében, - flíz is tehetünk a két anyag közé és összevarrhatjuk. Ezzel a módszerrel még nagyobb merevséget adhatunk tárolónknak.

Ha elkészültünk a vasalással, akkor fonák oldalt a fonák oldallal szembe fordítva párosítsuk össze a zsebeket. A közbéléses anyag kerüljön a zseb belső oldalára, kifelé a közbélés nélküli színoldalak nézzenek. Varrjuk össze a zsebeket. Ezután varrunk ferdepántot minden zseb tetejére. Ehhez **helyezzük a ferdepántot az asztalra színével felfelé lefektetett anyagra (2)**, szint színével szemben, úgy, hogy a ferdepánt belső része nézzen felénk. Az anyag széléhez **hajtsuk ki a behajtott részt (3)**. **Gombostűzzük fel (4)** a kihajtott ferdepántot az anyagunk szín oldalára. **Varrjuk körbe a kihajtást (5)** az él mentén.

Ha végigértünk az anyagon, **hajtsuk rá a ferdepántot a másik oldalra (6)**. Most **gombostűzzük oda (7)** ezen az oldalon a ráhajtást az anyaghoz. **Varrjuk körbe a ferdepántot (8)** az él hajtásához a lehető legközelebb úgy, hogy varrás közben ne öltünk a tűt teljesen át az anyagon. **Gombostűzzük a hátlapra az 1. zsebet (9)** úgy, hogy a zseb alját igazítsuk pontosan a hátlap aljához. **Varrjuk körbe a zsebet 3 oldalon (10)** (alul, jobb- és baloldalon).

Ezután a 2. számú zsebet is tűzzük fel. Mivel ezt szélesebbre szabtuk, fontos, hogy az alsó és az oldalsó széleket pontosan illesszük egymáshoz, így egy kicsit bővebb zsebet kapunk. Érdemes két oldalsó hajtással felhelyezni ezt a zsebet úgy, hogy az oldalszélek illeszkedjenek.

Nem esztétikus felhelyezés

Esztétikus felhelyezés

Gombostűzzük a helyére, majd varrjuk körbe a zsebet 3 oldalon (alul, jobb- és baloldalon). Alul a sarkokban ügyeljünk a hajtásokra. Most készítsük el a tárolónk akasztó pántjait. Vágjuk ketté a köpperszalagot vagy hevedert.

PRAKTIKA, ÖTLET

Az akasztónkat is díszíthetjük ferdepánttal. Abból is vágjunk két ugyanakkora darabot, mint a szalag. Gombostűzzük, majd varrjuk a köpperszalag (heveder) közepére a ferdepántokat. A ferdeszalag itt csak díszítő funkciót lát el, az elkészült darabot esztétikusabbá, mutatósabbá teszi.

Vágjunk két 5 cm-es darabot a tépőzár mindkét feléből. Az akasztók egyik végére - a ferdepánt nélküli oldalra - a tépőzár horgas, durvább felületű részét, a másik végére - a ferdepánttal díszített oldalra - a puha részt varrjuk fel. Jelöljük meg, hogy hová fogjuk felvarrni a háttámlára az akasztókat. **Gombostűzzük fel a két fület a helyére (11)**, és próbáljuk fel a tárolót a székre. Bizonyosodjunk meg róla, hogy a pántok elég hosszúak, és megfelelő helyen vannak.

Varrjuk fel a pántok durvább tépőzár oldali részét a hátoldal szék felé eső, hátsó oldalára. **A pánt másik felét nem kell felvarrni (12).** Folytassuk a további két zseb felvarrásával. **Helyezzük fel a 2. zseb elé a harmadik és a negyedik zsebet (13).** Az oldalszéleket és az aljakat pontosan illesszük össze. Gombostűzzük, majd varrjuk fel.

PRAKTIKA, ÖTLET

Ha valamelyik zsebre szeretnénk még tépőzárát, akkor azt most varrjuk fel, mielőtt odavarrjuk a zsebeket. Választhatunk patentot, gombot is, amelyeket a felvarrás előtt érdemes a zsebek közé-pére vízszintes irányban helyezni. Fontos, hogy ne kerüljön a patent és a gomb nagyon közel a zseb nyílásához, mert könnyen kiszakadhat.

12.

13.

14.

Miután minden zsebet felvarrtunk, kerekítsük le a tároló sarkait, majd ferdepánttal varrjuk teljesen körbe. Fekessük le az asztalra a tárolót zsebekkel felfelé. Színével lefelé **fekessük rá körben a szélek mentén a ferdepántot (14)**, és gombostűzzük a helyére. Ilyen nagy felületen **érdemes a ferdepántot alulról, középről kezdeni (15)**. A végeket csúsztassuk egymásra, a felső szélét hajtsuk be, hogy szépen tudjuk levarni. Ha körbevarrtuk, fordítsuk meg a tárolót, **hajtogassuk a ferdepánt másik szélét a hátoldalra (16)**, gombostűzzük, és varrjuk le. **Elkészültünk a zsebes tárolónkkal (17).**

15.

16.

17.

KÉRDÉSEK, FELADATOK AZ 5. FOGLALKOZÁS TÉMÁJÁHOZ AZ ÖNÁLLÓ MUNKA TÁMOGATÁSÁRA

Készítsenek költségvetést a mai alkalommal elkészített termékre vonatkozóan! Ennek segítségével az otthon készítendő tárgyak költsége is könnyebben kiszámolható lesz.

A táblázat „szükséges mennyiségek ára” oszlopban azokat az eszközöket és anyagokat, amelyek rendelkezésre állnak, és amelyek megoszthatók a csoport tagjai között, 0 Ft-tal szerepeltessék. Osszák el azokat az eszközt közösen használók számával, és mindenki a rá eső részösszeget írja a táblázatába.

Közösségépítő lehetőség, ha a csoport tagjai jelzik, hogy a foglalkozást követően párban vagy csoportban dolgoznak együtt. Ebben az esetben lehetnek olyan költségtényezők, amelyek szintén 0 Ft-tal szerepelhetnek az „aktuális” oszlopban, ha azok a párok valamelyikének vagy a csoport egy-egy tagjának rendelkezésére állnak, és a munka során megoszthatók. Ebben az esetben az együtt dolgozó résztvevők kalkuláljanak közösen.

Szükséges eszközök, alapanyagok	Mennyiség	ár/db ár/m2 ár/egység	ár/felhasználható mennyiség
Összesen:			

A foglalkozás résztvevői válaszolják meg a kérdéseket, és végezzék el a feladatokat!

**Tervezze meg lépésről-lépésre egy óvodai szék támlájára való tároló elkészítését!
Vajon milyen csecsebecséknek kell zseb, és hány darabra lesz szükség?
A szabad területre rajzolhat is!**

Írja le egy pánt felvarrásának menetét. Mire kell különösen figyelni?

Tervezze meg lépésről-lépésre egy kétoldalas pántos
zsebes tároló elkészítését! A díszítésről se feledkezzen meg!
A szabad területre rajzolhat is!

Írja le a láthatatlan varrás menetét!

Írja le a ferdepánt felvarrásának menetét!

Írja le ferdepánt használata helyett hogyan tudtuk volna szegélyezni a tárolónkat?

Ajánlott irodalom

Angharad Helen Henley: 30 táská tűvel, cérnával - Gyorsan és könnyen elkészíthető táskák minden alkalomra, Gabo Kiadó, 2015

Cecilia Hanselmann - Ella Hartmann: Varrjunk okostokot! - Tokvarrás okostelefonoknak és társaiknak, CSER KÖNYVKIADÓ ÉS KER. Kft., 2015

Foltvarrás - Kezdőknek és haladóknak - 400 ötlet, műhelytitok, technika Susan Briscoe, Kossuth Kiadó Zrt. 2015.

Gara Mari: Farmer új szerepben, CSER KÖNYVKIADÓ ÉS KER. Kft., 2018

Heather M. Love: Minivarrások 30 perc alatt - Mókás varrott apróságok gyorsan, könnyedén, Ventus Libro Kiadó, 2015

Julia Mayer: Szörnyes varrós könyv, SZIGET KÖNYVKIADÓ Bt., 2017

Katherine Guerrier: A patchwork technikájának enciklopédiája - Átfogó illusztrált útmutató a foltvarrás- és a tűzdeléstechnikához, GABO KÖNYVKIADÓ ÉS KERESK.KFT., 2015

Kutya, macska, varrótű - 17 mesés szép kézimunka hímzéssel, foltvarrással és subatű-technikával Lynette Anderson, Aréna 2000 Kiadó

Melanie Hurlston - Rosalie Quinlan: Bohókás textiljátékok - 12 vidám és szeretnivaló, varrott figura, Aréna 2000 Kiadó, 2011

Melanie Hurlstone: Ezerszínű textilcsodák - Káprázatos színvilágú és egyedi hangulatú varrott kézimunkák, Aréna 2000 Kiadó, 2009

Penny Warre: Varrás - 101 nélkülözhetetlen jó tanács, Libri Könyvkiadó Kft., 2015

Tone Finnanger - Szebeni Gál Vera: Tilda - Tű, cérna, forró csoki, Tölgy Kiadó Keresked. és Szolg. Kft, 2018

Tone Finnanger - Szebeni Gál Vera: Tilda Patchwork, Tölgy Kiadó Keresked. és Szolg. Kft., 2017

Tone Finnanger: Tilda - Az otthon melege, Tölgy Kiadó, 2015

Traudel Hartel: A foltvarrás művészete, HOLNAP KIADÓ KFT., 2006

Varrjunk okostokot! - Tokvarrás okostelefonoknak és társaiknak
Cecilia Hanselmann - Ella Hartmann Cser Könyvkiadó és Kereskedelmi Kft. 2015

Varrás - 101 nélkülözhetetlen jó tanács Penny Warren, Libri Kiadó Kft. 2015

<http://gombocska.hu/varras-kezzel/>

<http://terminal.modelldivatiskola.hu/webbruha/kezioltesek/kezioltesek1.htm>

<https://www.varrohaz.hu/szabas-varras/>

<https://hu.pinterest.com/>